Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…онмай 1921 оной …брийн 21-һээ гарана | № 287 (14001) | 1972 оной декабрийн 7, четверг | Сэн 2 мүнгэн

…СС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол

1973 ОНДО ОРООҺО ТАРЯА БОЛОН ГАЗАР ТАРЯАЛАНГАЙ БУСАД ПРОДУКТНУУДЫЕ ЕХЭЭР АБАХА, БЭЛЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ДУНДА ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ ТУХАЙ

…С-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС, …-эй ЦК нигэжэ тогтообо:

…ооһо таряа болон хүдөө ажахын бусад ургамал… элбэг ехээр ургуулжа абаха, бэлэдхэхэ уялга 1973 ондо газар тариалан эрхилэлгэдээ үндэр үрэ …ые туйлахын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөө …хэ гэжэ уряа гаргаһан Краснодарска хизаарай …туул, совхозуудай хүдэлмэришэд, механизатор… …эргэжэлтэд ба хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэг… …үүсхэлые һайшааха.

…шадай ажана байдалые улам һайжаруулха талаар …й XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ … эдеэ хоолой зүйлнүүдые эрид ехээр абадаг боло… …э тон шухала байһанние хараада абажа, ажалай … дээшэлүүлэн, газар тариалан зүбөөр эрхилжэ, …үрэжэл һайжаруулха химизаци болон мелиораци …р хэрэглэжэ, техникэ һайнаар ашаглажа, эрдэм …, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые хаа хаана… …эрүүлжэ, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин бүхы …омжонуудые элсүүлжэ, 1973 ондо үндэр баян ур… …ха, таряа, хартаабха, овощ, хлопок, саахарай свёк… …олиг, тэжээлэй болон бусад ургамалнуудые ехээр … абахын түлөө колхоз, совхоз, бригада, звенонууд …үдөөгэй бүхы ажалшадай дунда дайшалхы социа… …рысөө дэлгэрүүлхын тула союзна республиканууд… …партинуудай ЦК-нууд, партиин крайкомууд, обко… …кружкомууд, горкомууд, райкомууд, союзна болон …ито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд, …ууд, областьнууд, округууд болон районуудай …удай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомууд, партий… …фсоюзай, комсомолой организацинууд бүхы поли… …, эмхидхэлэн хүдэлмэри хэхэ ёһотой.

… хоолой зүйлнүүдые абаха, гүрэндэ худалдаха ара… …хын түсэб, социалис уялгануудые үлүүлэн дүүр… …ономическа эгээл эрхим урэ дүн туйлахын түлөө …хоз, район, округ, область, хизаар, республика … …эхэ гээшэ энэ социалис мүрысөөнэй гол эрил… …ха зэргэтэй.

…шье коллективүүд дотор бэшэ, мүн звенонууд, …нууд, ажахынууд, районууд, областьнууд, респуб… …удай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ шуха… … бэеэ шалгалсажа, үрэ дүнгүүдыень хаһа сагтань …, туйлаһан юумые сасуулжа үзэхэ, хүн зондо …а, мэдээсэжэ байха ёһотой.

…саа эрид дээшэлүүлжэ, оороһо таряа болон бусад …нуудые ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр худал… …радай ажахын түсэб, социалис уялгануудаа эгээл …айнаар дүүргэһэн республиканууд, хизаарнууд. …ууд, национальна округууд, районууд болон … совхозууд, отделенинүүд, бригаданууд, звено… …үхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо. Мүн тэдэнэр адууһа малаа үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаһан, абаһан хүдөө ажахын продуктнуудайнгаа өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулһан байха зэргэтэй.

2. Газар тариаландаа эгээл эрхим һайн үрэ дүн туйлажа, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшадые шагнахын тула КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай 350 дамжуулгын Улаан Тугуудые байгуулха. Тэдэнэй дундаһаа:

— союзна республикануудые шагнахын тула 7 Улаан Тугуудые 50-һаа 150 мянга хүрэтэр түхэриг мүнгэн шангуудтайгаар байгуулха;

— автономито республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудые шагнахын тула 43 Улаан Тугуудые 25-һаа 75 мянган түхэриг хүрэтэр мүнгэн шангуудтайгаар байгуулха;

— районууд болон национальна округуудые шагнахын тула 300 Улаан Тугуудые 5-һаа 15 мянган түхэриг хүрэтэр мүнгэн шангуудтайгаар байгуулха.

3. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараһан колхозууд, совхозууд болон гүрэнэй бусад ажахынуудые шагнахын тула СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай 3000 Улаан Тугуудые, СССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын, эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай 60 Улаан Тугуудые байгуулха. Улаан Тугуудаар шагнагдаһан ажахынуудта тэрээнтэй хамта СССР-эй Хүдөө ажахын болон Эдеэ хоолой промышленностиин министерствэнүүдэй тодорхойлһон гурнмай ёһоор (автобусууд, санитарна болон бусад автомашинануудаар) шагнагдаха байна.

4. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаһан звенонууд, бригаданууд, колхозууд, совхозуудай отделенинүүдые шагнахын тула СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай, мүн СССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын, эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотануудые байгуулха дурадхалые зүбшөөхэ.

СССР-эй Хүдөө ажахын, Эдеэ хоолой промышленностиин министерствэнүүдэй, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй, мүн эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэришэд, алба хаагшадай профсоюзуудай ЦК-нуудай нэрэһээ эдеэ хоолой промышленностиин нютагуудтахи органууд, союзна болон автономито республиканудай, хизаарнууд, областьнуудай профсоюзай комитедүүдэй шиидхэбэреэр эдэ Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаха байна.

5. Эрхим үрэ дүн туйлаһан комсомол-залуушуулай коллективүүдые шагнахын тула ВЛКСМ-эй ЦК-гай 6.000 Улаан тугхануудые байгуулха.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэрэһээ союзна республикануудай комсомолой ЦК, крайкомууд болон обкомуудай шиидхэбэреэр эдэ улаан тугханууд барюулагдаха байна.

6. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ республика, хизаар, область соогоо эгээл эрхим амжалта туйлаһан звенонууд, бригаданууд, отделенинүүд болон тариан ажалай түрүүшүүлые моральна талаһаань урмашуулха тодорхой хэмжээ хараалха, мүн материальна талаар урмашуулхын тула республиканска болон нютагай бюджедһээ мүнгэ зөөри таһалхыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомуудта, союзна болон автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, область болон хизаарнуудай гүйсэдкомуудта, профсоюзна, комсомолой, хүдөө ажахын органуудта даалгаха.

7. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүн хүдөө ажахын жэлэй дүүрэхэдэ, ургасын хуряагдажа абтаад, тушаагдаад байхада гаргагдаха болоно.

8. Үндэр баян ургаса ургуулхын түлөө ажалай шэн зориг гаргаһан, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлаһан, 1973 ондо хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбүүдые болон социалис уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ хубита оруулһан тариан ажалай хүдэлмэрилэгшэдые, мүн хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйлнүүдые хаһа сагтань тушаажа абаха, зөөхэ, сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ шалгарһан транспортын болон бэлэдхэлэй организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагдахаар дурадхахыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд, обкомуудта, союзна болон автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, область, хизаарнуудай гүйсэдкомуудта, профсоюзай болон комсомолой органуудта зүбшөөхэ.

9. Таряашадай дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөе үргэнөөр харуулжа, түрүү дүн дүршэлые дэлгэрүүлжэ, олондо ойлгуулжа байха гэжэ союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомууд, обкомууд, горкомуудые, райкомуудые, түбэй болон нютагуудай газетэ, журналнуудай редакцинуудые, телевидени болон радио-дамжуулгын комитедүүдые уялгалха.

* * *

Колхозникууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, механизаторнууд, мэргэжэлтэд, хүдөөгэй залуушуул — хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, 1973 ондо ургаса дээшэлүүлхэ, таряа болон бусад ургамалнуудые ехээр ургуулжа абаха, адууһа малаа үбһэ тэжээлээр хангаха, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха талаар арадай ажахын түсэб болон абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ бээз гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК батаар этигэнэ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ЧИЛИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ МОСКВА ЕРЭБЭ

Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Госсенс СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Совет правительствын уряалаар албанай хэрэгээр декабриин 6-да Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев болон бусад тусхай тушаалтад Чилиин Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ С. Альенде ба тэрэнэй нүхэрые угтаба.

Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан угтагшадай дунда байлсаа.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэдэй — ябаган сэрэгшэдэй, летчигүүдэй, моряогуудай хүндэлэлэй харуул ниидэлгын талмай дээрэ жагсаагдаһан, хоёр ороной Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

С. Альенде, Н. В. Подгорный совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябажа амаршалба. Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд хүндэтэ айлшанаа аэродром дээрэ амаршалаа.

С. Альенде ба тэрэнтэй суттаа ябалсаһан хүнүүдэй Кремль тээшэ, тэдэнэй тогтохо байра тээшэ, дабшан ошоходонь, ниислэлэй гол гудамжанууд Чилиин Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар, амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн байгаа. Гол гудамжануудта сугларһан москвагайхид Чилиин Республикын Президентые халуунаар амаршалба.

(ТАСС).

АЙЛШАЛАЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

АДЕН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй Башкирай обкомой нэгэдэхи секретарь М. З. Шакиров түрүүтэй КПСС-эй партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци НДРИ-гэй Национальна фронтын ЦК-гай уряалаар Йеменэй Арадай Демократическа Республикада айлшалжа үргэлжэлһөөр.

Делегациин гэшүүд ороной табадахи провинцида ошоходоо, бодхоогдожо байһан ажахын зарим барилганудта, кооперативна нэгэдэлнүүдтэ, Национальна фронтын районно штаб-квартирада хүрэһэн байна.

КПСС-эй партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Мукалла, Сейюн, Шир хотонуудта хүрэһэн байна. Делегацие толгойлогшо М. З. Шакиров, НДРИ-гэй НФ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, табадахи провинциин губернатор Али Салем Аль-Бейд эдэ хотонуудта болоһон митингнүүд дээрэ үгэ хэлээ.

Ж. Помпидугай СССР-тэ айлшалха болоһон тухай

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна Секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневтэй уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые хэхын тула Францийн Республикын Президент Ж. Помпиду 1973 оной январиин 11—12-то Советскэ Союзда айлшалха. (ТАСС).

…Г ДЭЭРЭ: 6-… РАЗРЯДАЙ …ЕРОВЩИК, …НИС АЖА-… УДАРНИК …НДР ИВА-… ВОЛОГИН. … БУРЯАДАЙ …ТЫН УПРАВ-… …Н МЕХАНИ-… …Н УПРАВЛЕ-… …4-дэхи ЖЭЛЭЭ …АНА.

…АЛДУЕВАЙ фото.

ХАРЮУСАЛГАЯА ОЙЛГОН...

Энэ жэлдэ Саянай совхоздо нуга сабшалан һайжаруулха оньһожоруулагдаһан отряд байгуулагдаа һэн. Тус отряд газарай хүрьһэ элдүүрилхэ, наг шэбхэ зөөхэ техникээр, «ПБ-35» түхэлэй бульдозероор, «ДТ-75», «МТЗ-52» түхэлэй тракторнуудаар хангагданхай.

Эндэ үбэлэй, хабарай үедэ 20 мянган тонно шэбхэ тариалан, сабшалан дээрэ гаргагдахаар хараалагдана. Тэрэ тоодо 12 мянган тонно шэбхэ, 1500 тонноһоо доошо бэшэ минеральна үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ гаргагдаха юм.

— Манай отрядай механизаторнууд ажахынгаа адууһа малые тэжээлээр хангаха тон харюусалгатай ажал бүтээжэ байна, — гэжэ тэрэнэй бригадир Ендон Сахиевич Сыренов хөөрэнэ. — Тиимэһээ эбтэй эетэйгээр ажаллажа, үдэр бүриингөө даабаринн үлүүлэн дүүргэхэ ёһотойбди. Энэ хадаа СССР гүрэнэй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ үргэхэ бэлэгнай гээшэ.

Үнэхөөрөөшье, энэ отрядай механизаторнууд зорилгодоо хүрэхөөр эрмэлзэн ажаллажа байдаг. Ноябрь һарын эхинһээ хойшо ажаллаха зуураа 1500 тонно шэбхэ Загтадай отделениин кукурузын, овощой полинууд дээрэ гаргаад, удаань хоёрдохи отделенидэ ерэжэ, Хэлтэгэй гэжэ газарай кукурузын тариалан дээрэ 150 тонно шэбхэ зөөгөө.

Мүнөө энэ отрядай механизаторнууд совхозой түбэй фермэ дээрэһээ 2,5 мянган тонно шэбхэ нуга сабшалан, тариалан газар дээрэ зөөжэ байнхай. Һаяын үдэрнүүдтэ тэдэнэр 3 мянган тонно шэбхэ тариалан, нуга сабшалан дээрэ зөөжэ гаргаба.

Эндэ ажаллагшадай дундаһаа совхозой түрүү механизаторнууд С. В. Холхоев, Ж. Ш. Ангаев болон бусад илангаяа үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлнэ.

Б. ЯБЖАНОВ.

ТАНИЛСАГТЫ: ВЛКСМ-эй гэшүүн Ольга Тимофеева. Ольга 10 класс дүүргэһэнэй һүүлээр «Теплоприбор» заводто хүдэлхэеэ ошоо юм. Эндэ ажаллаха үедөө слесарь-хабсаргагша гэһэн мэргэжэлтэй болоо. ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан абаһан социалис уялгануудаа тэрэ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. Тимофеева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Сошордомо дохёо

ГУРИМГҮЙ БАЙҺАНАЙНЬ ХОЙШОЛОН

…ая шаргал наранай элшэ … һуларжа, шэмэрүүн … үдэрнүүд хойно хойно… …барижа эхилээ. Хүдөөгэй …адай эгээл харюусалга… …һа — малай үбэлжэлгэ … дундаа ябажа байнхай. … колхоз, совхозууд энэ …а кампанидаа зунһаа бэ… … хэжэ эхилдэг заншал… Үбэлжэлгэдэ эмхи гурим… … ороһон ажахынууд … хохидолдо ородог гээ… …эшүүрэй аймагай «Побе… …колхозой гахайшад энэ … ямар бэлэдхэлтэй оробо … гэжэ һонирхоһон, тэн… …айра байдалтайнь танил… … байнабди.

… ажахы байгша ондо гү… 1.600 центнер гахайн … тушааха түсэб… …рба һарын туршада … центнер гахайн мяхан …даа гэхэ гү, али жэ… …үрэтэр колхоз үшөө 470 центнер мяха тушааха болоно. Эдэ тоо, баримтануудые хаража үзэхэдэ, «Победа» колхоздо гүрэндэ гахайн мяха тушааха түсэб, даабари яһала урагшатай юм байна гэжэ һанамаар. Жэлэй дүүрэтэр хорин гаран хоног үлэбэ. Эды шэнээн мяха гүрэндэ худалдаха арга боломжо тус колхоздо бии гү гэжэ хаража үзэе.

Колхоз декабрь һарада мяханай комбинадта оройдоол 200 гахай ябуулхаар хараална. Гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө ажахын дүүргэжэ шадахагүйнь эндэ элирнэ. Эдэ гахайнуудаа тус бүриинь центнер шэгнүүртэй болгожо, мяханай комбинат ябуулбал, үшөө 270 центнер мяха хаанаһаа абажа, гүрэндэ тушааха болоноб? Энээн тухай колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдһээ шангаханаар һурамаар. Ямар ушарһаа хараалһан түсэбөө бэелүүлжэ шадахагүйнь бэ гээд хаража үзэе.

Колхозой түб Бага-Куналейһээ 2 модоной зайда ажахын «түгэс оньһожоруулагдаһан» гахайн фермэ оршодог юм. Эндэ 20 хүдэлмэрилэгшэ мүнөө үедэ 2.413 гахай харууһална. Фермэдэ түхеэрэгдэһэн нэгэшье оньһон түхеэрэлгэ мүртэйгөөр хүдэлнэгүй. Түгэс оньһожоруулагдаһан фермэ гахайшадые балайшье удаан баясуулаагүй. Энэ тэрэ түхеэрэлгэнь хойно хойноһоон эбдэржэ, гахайшад бүхы ажалаа гарай хүсөөр хэжэ эхилээ.

— Ажахымнай хүтэлбэрилэгшэдэй гахай үсхэбэрилтэдэ анхаралаа табидаг байтаа һаань, ажалнай нилээд урагшатай байха бэлэй. Энэ жэлдэ тэжээлэй баазын түлюур дээрэһээ гахай бүридэ үгтэхэ нормонь нилээд хаһагданхай. Нэгэ газарта эды олон гахай барижа байгаад, худаггүй байжа, бидэ ехэтэ тухашараабди. Хоёр мянга гаран гахайда трактораар уһа зөөжэ, эдеэ хоолынь бэлэдхэхэ гээшэ тиимэ амархан хэрэг бэшэ. Үдэрэй туршада нэгэ гахайда 10 литр, хоёр һаратай. тэрээнһээшье томо поршоонходо 5 литр уһан хэрэгтэй болоно бшуу. Хоёр-нэгэ трактораар 2 модоной зайһаа уһа шэрэжэ, гахайнуудаа август һараһаа ноябриин 21 болотор эдеэлүүлээбди. Түсэбэй ёһоор бидэ гүрэндэ тушааха гахайгаа центнер шэгнүүртэй болгожо ябуулха байбал, энэмнай 90—80 килограмм арайхан гэжэ хүрэнэ. Бага шэгнүүртэй, хүсэд тарҕалаагүй гахай тушааһанайнгаа түлөө ехэхэн хохидолдо орообди, — гэжэ гахайн фермые даагша нүхэр Никипелов хөөрэнэ.

Гахайшадай ажалтай танилсаад байхадаа, эндэхид ехэ хүшэр байдалда оронхой гэжэ ойлгохоор. Үдэрэй туршада шахагдажа байһан гахай бүридэ 2 килограмм, 3—4 һаратай поршоонхонуудта 1 килограмм талха тариянай зүйл, хэмжүүрһээ багаар силос, кукурузу, хартаабха үгтэнэ. Энэнь тон бага. Түгэс оньһожоруулагдаһан фермэдэ хүдэлжэ байһан нэгэ хүн 200 шахамал, 180 поршоонхо харууһалха зэргэтэй юм. Эды олон гахайн эдихэ эдеэн гараар зөөгдэнэ. Эдэ бүхы хэһэн ажалынь ажалай түлөөһэндэ ороногүй.

Мүн эндэ гахайн шэбхэ сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ тодхогдоһоншье һаа, энэнь мүртэйгөөр хүдэлнэгүй гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Фермэ мүнөө үеын эрилтээр баригданхай гэхын аргагүй. Досоонь ороходо бүрүүл. Муухай эхүүн агаар һорожо, сэбэр агаар оруулха түхеэрэлгын хүдэлдэггүй дээрэһээ хүнэй байшагүй муухай үнэртэй.

Энэ һалбарида арба гаран жэлэй туршада хүдэлжэ байһан гахайшан Надежда Ефимовна Смолина манда иигэжэ мэдүүлбэ:

— Хоёр зуугаад гахай эдеэлүүлхын түлөө комбикормоёо мэшээг соо даахысаа хэжэ зөөнэбди. Главна зоотехник А. С. Смолин халуун намарһаа хойшо харагдаагүй, бэшэшье хүтэлбэрилэгшэд байра байдалыемнай һайн мэдэжэ байгаад, хэдэн һарын туршада зохисотой хэмжээ абадаггүйнь харамтай. Иимэ байдалда хүдэлхэдөө хаанаһаа, хайшан гэжэ гахай бүхэнөө таргалуулжа шадахабши. Тиимэһээ мяха худалдаха түсэб, даабариин дүүргэлтэ бирагүй байна.

Арба һарын туршада эндэ бүхыдөө 2.228 поршоонхо абтаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэхэ болоо һаа, 392-оор үсөөн. Нарай поршоонхонууд байра байдалай муу дээрэһээ олоор гарзалаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Бүхыдөө абтаһан поршоонхын аяар 20,8 процентнь гэхэ гү, али 464-ниинь гарзалһан байха юм. Фермын дэргэдэ улаан булан, столово, гахайшадай хубсаһаяа һэлгэхэ таһалга түхеэрэгдэнхэй юм. Улаан булангдань орожо харахада, тэндэнь хооһон. Хэн хэнтэй мүрысэнэб, ямар гахайшан олон поршоонхо абааб, хэн түрүү зэргэдэ ябанаб гэхэ мэтэ хүдэлмэришэдэй ажалые харуулһан хабтагаршье саарһан үгы. Зүүн ханадань хадаатай байһан гонзогорхон саарһан анхаралыемнай татаад орхибо. «Нүхэд гахайшад! Жэлэй дүүрэтэр Эхэ орондоо 1.200 центнер гахайн мяха худалдая» гэжэ тэндэнь бэшэгдэнхэй байба. «Ямар аргаар энэ үсөөхэн болзорто эды шэнээн мяхан гүрэндэ тушаагдаха ёһотойб» — гэжэ бидэ һонирхобобди.

— Парткомой секретарь Григорий Петрович Смолин һаянай ябаһан аад, иимэ уряа-лозунг хадаад, ябашоол даа, — гэжэ гахайшад манда харюусаба. «Победа» колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ажалшадтаяа ямаршье хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэггүй байһые энэ уряа-лозунг гүйсэд гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй эдэ дутуу дунданауудаа дары усадхажа, энэ ашаг олзотой һалбарине саашань хүгжөөхын тула бүхы мэргэжэл, шадабарияа гаргаан ажаллаха саг тулажа ерээ.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай тусхай корр.
Бэшүүрэй аймаг.

НИИТЫН АЖАЛДА КОММУНИС ЁҺООР ХАНДАХА

ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой дүтэлжэ байна. Ойн баярай хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа Кабанскын совхозой хүдэлмэришэд муу бэшээр дүүргэжэ ябана. Энээндэ совхозой профсоюзай организациин хубитань ехэ. 1.100 хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд профсоюзай гэшүүд юм. Энэмнай ехэ хүсэн, ажахын үмэнэ байhан шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ hаяхан болоод үнгэрhэн тоосоото hунгалтын профсоюзай конференци дээрэ тэмдэглэгдэhэн байна.

Совхозой коллектив СССР-эй профсоюзуудай XV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө республика соогоо үүсхээ hэн гэжэ элидхэлшэ, рабочкомой түрүүлэгшэ В. Е. Кузнецов тэмдэглээ. Мүн СССР-эй 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Байгша оной 10 hарын туршада хамта, дээрээ 24.286 центнер мяхан, тэрэ тоодо 19.173 центнер нугаhанай мяхан, 11.655 центнер hүн, 2 миллион 893 мянган үндэгэн абтаа. Гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб мяхаар — 91,5 процент, hүөөр — 86 процент, үндэгөөр 138 процент дүүргэгдэнхэй.

Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, совхозой механизаторнууд, тарияашад гектарай дунда зэргээр 15,3 центнер ороохо, 119,3 центнер хартаабха, 99 центнер силосэй ногоо хуряаhан байна. Гүрэндэ орооhо худалдаха түсэб хоёр дахин үлүүлэгдээ, түсэбөөр 6.000 центнер хартаабха худалдагдахаар хараалагдаhан байбал, бодото дээрээ 15.000 центнер худалдагдаа.

Тракторно-таряан ажалай № 2, 3, 4-дэхи бригаданууд бүришье ехэ ургаса абаhан байха. Жэшээлхэдэ, нүхэр В. М. Таракановскиин хүтэлбэрилдэг гурбадахи бригадын механизаторнууд бухы талмайнгаа гектар бүриhөө дундаа зэргээр 20,9 центнер орооhо хуряагаа. Хоёрдохи отделениин Н. Г. Хлыстовэй звеногойхид гектар бүриhөө 157 центнер хартаабха абаhан байна. Түсэбынь 100 центнер байhан.

Тоосоото конференци дээрэ совхозой шубууншадай хүдэлмэридэ ехэхэн анхарал хандуулагдаа. Тэдэнэр 10 hарын туршада 964 мянган нугаhа дэгжээжэ түлжүүлээ. Түс бүриин 2.042 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ худалдаба. Тэрэшэлэн мал адуулагшад, hаалишадай hайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй, тэрэниие совхозой рабочкомой, отделениинүүдэй профсоюзна эхин организацинуудай зүбөөр хүтэлбэрилhэнэй ашаар амжалта түйлагдаа гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэhэн байна. Мүрысөөндэ эрхимлэгшэд моральна болон материальна урмашуулгада хүртэдэг. Тэдэнэртэ Хүндэлэлэй грамота ба ажалай габьяагай диплом барюулагдана, мүнгэн шан ба ВДНХ-да ошохо путёвко үгтэдэг.

Социалис мүрысөөндэ мүнөө үедэ 900 гаран хүн хабаадалсана. Совхозой 191 хүдэлмэришэндэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Зүгөөр элидхэлшэ болон элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаhан нүхэдэй тэмдэглэhэнэй ёhоор, совхозой коллектив бүришье hайн үрэ дүн түйлажа шадаха байгаа. Совхозой рабочком ажалшадые ажал хүдэлмэридөө коммунис ёhоор хандадагаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа бага табина. Ажалай болон үйлэдбэриин журам эбдэхэ ушар усадхагдаагүй байhаар.

Рабочком ба месткомууд, мүн отделени, бригаданүүдые хүтэлбэрилэгшэд, зарим мэргэжэлтэд үйлэдбэриин асуудалнуудта хүсэдөөр анхарнагүй, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн хүдэлнэгүй, рабочкомой дэргэдэ байгуулагдаhан элдэб комиссинууд хангалтагүйгөөр ажаллана.

Тэрэшэлэн социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэшье дутагдалнууд бии. Мүрысөөнэй дүн саг соогоо согсологдожо, олондо дуулгагданагүй. Ажалай журам эбдэгшэдтэй шанга тэмсэл ябуулагданагүй.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ ябуулганууд тоосоото hунгалтын конференци дээрэ хараалагдаа.

А. ХАЛТУЕВ.

МОЛДАВИИН ССР. Лазовско районой Мичуринай нэрэмжэтэ колхоздо хоёрдохи жэлээ венгерскэ сортын кукуруза таригдажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой партийна организациин секретарь, агроном Д. Ф. Гадырка (зүүн гарhаа), тракторна бригадын бригадир Криган гэгшэд кукурузын буурсагые хаража байна. ТАСС-ай фотохронико.

Улаан-Үдын локомотивна деподо СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ союзна республикануудта зорюулагдаhан долоон хоногууд үнгэргэгдэнэ. Депогой электромашинын цех соо Таджигай, Киргизэй, Армениин, Грузиин, Литвагай, Азербайджанай ба Латвиин республиканuудай хүндэлэлдэ долоон хоногууд үнгэргэгдөөд, мүнөө Белоруссин ССР-тэ зорюулагдаhан долоон хоног ябажа байна. Цехэй слесарь Анатолий Иннокентьевич Шульгин мүрысөөндэ хам оролсожо, халаан бүриингөө даабари 125 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник А. И. Шульгин электровозой двигатель заhабарилжа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

СЕМИНАР БОЛОБО

Партиин Бэшүүрэй райком лекторнүүд-атеистнүүдэй семинар hаяхан үнгэргэбэ. Түс семинар дээрэ хэдэ хэдэн элидхэлнүүд хэгдэбэ. Аймагай прокурор Б. Б. Баторов «Шажан тухай совет хуули» гэhэн темые дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа үгэбэ. Тиихэдэ КПСС-эй XXIV съезд үзэл сурталай хүдэлмэри шангадхаха тухай», «Шажанай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ зорилгонууд тухай», «Залуушуулай дунда ябуулха атеистическэ пропагандын онсо зүйлнүүд тухай», «Атеистическэ үдэшэнүүдые үнгэргэхэ методико тухай» гэhэн элидхэлнүүдые Бэшүүрэй дунда hургуулиин hуралсалай таhагые даагша Е. Ф. Перевалов, аймогой методическа кабинедые даагша А. П. Фалилеева болон бусад уншаа.

Лекторнүүд-атеистнүүд семинар дээрэ дүй дүршэлөөрөө андалдажа, ажал хүдэлмэреэ hайжаруулха тухай хөөрэлдөө.

И. ИСТОМИН,
КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ МҮРЫСЭНЭ

Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой партийна болон профсоюзай организацинуудай үүсхэлээр hаяшаг хүдэлмэришэдэй мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдоо. Минии даадаг мастерска участогта хүдэлдэг Валентина Афанасьевна Юдинагай бригадын хүдэлмэришэд энэ мүрысөөндэ эрхимлэжэ, «эгээл бэрхэ мэргэжэлтэд» гэhэн нэрэ солодо хүртэhэн, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаhан байха юм. Нээрээшье эдэнэр амhартануудта шаажан гүйлгэхэдөө бэрхэ юм. Хододоо hайн шанартайгаар ажалаа бүтээжэ, халаан бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэдэг. Валентина Афанасьевна Юдинагай бригадада дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ басагад олон. Эдэнэр шадабари мэргэжэлээ заводой мэргэжэлтэдэй мүрысөөн дээрэ ялас гэмээр харуулба ха юм. «Эгээл эрхим» гэжэ нэрлүүлхэ гээшэ тон хүндэтэн, харюусалгатайншье байна. Эдэнэр ажалдаашье, үйлсэдэншье, гэр бүлэ соогооньше ёhотон совет хүдэлмэришэнэй жэшээ харуулжа ябаха болоно бшуу.

Валентина Афанасьевна Юдина арбан хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. Энэ хугасаа соо яhала дүршэлтэй болоо юм ааб даа. Теэд амhартануудта шаажан гүйлгэхэ гээшэмнай тиимэ бэлэн ажал бэшэ. Хэдышье дүршэлтэй хүдэлмэришэд ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа хүдэлөө haa, голодоhо гаргадаг. Хүн бүхэн оролдохо, харюусалга ехэтэйгээр ажалдаа хандаха ёhотой болоно бшуу. Валентина Юдина ажалаа эмхидхэхэдээ бэрхэ юм. Хүдэлмэришэдэй урда шанга эрилтэ табидаг. Дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэдтөө эгээл харюусалгатай ажал даалгажа үгэдэг.

Бригадынь гэшүүн Роза Худанова ехэнхидээ амhартануудта шаажан гүйлгэхэ ажал бүтээнэ. Шаажан гүйлгэhэн амhартануудайнгаа 58—59 процентыень нэгэдэхи сортоор техническэ хиналтын таhагта тушаадаг юм. Роза яhала hайн үрэ дүн түйлана гээд хэлэхээр байна. Таня Плотова, Галя Плутова гэгшэд шаажан гүйлгэhэн амhартануудые зүбөөр, hайн шанартайгаар хатаажа шадана. Энэ бригадын хүдэлмэришэд тон харюусалгатай ажал хэжэ байдагаа мэдэнэ. Тиимэhээл hайн шанартай продукци ехээр бүтээжэ, ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангаха гэжэ эрмэлзэнэ.

Валентина Афанасьевна Юдинагай бригадын хүдэлмэришэд байгша оной ноябриин 13-да тон үндэр бүтээсэ түйлаhан юм. Эдэнэр халаан соогоо 800 кастрюлида шаажан гүйлгэхэ, байhан аад, аяар 1600 кастрюлида шаажан гүйлгэжэ, даабаряа хоёр дахин үлүүлэн дүүргээд, продукциингаа 56 процентыень нэгэдэхи сортоор техническэ хиналтын таhагта тушааhан байна. Энэ гэхэтэ түйлагдаhан амжалта бэшэ. Дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд оньhон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглан хүдэлхэдөө hайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргажа шадана бшуу. Валентина Юдинагай бригадын хүдэлмэришэд юhэдэхи табан жэлэй даабари 6 hараар урид дүүргэхэ социалис уялга абаhан юм. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула нимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ бшуу. Эдэнэр байгша оной арба hарын даабариhaa гадуур 17 тонно амhартануудые бүтээн гаргажа, магазинуудта эльгээгээ. Тингэхэдэ үшөө 1225 түхэригэй шаажан гүйлгэхэ материал арьбалhан байна.

Лина Ивановна Ликонцевагай даадаг бригадын хүдэлмэришэд ажалай түрүүшүүлhээ гээгдэхэгүйн тула яhала оролдоно гээд тэмдэглэмээр. Эдэнэр продукциингаа шанар hайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал табижа байдаг. Байгша оной эхинhээ энэ бригадын хүдэлмэришэд ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Арба hарын даабариhaa гадуур 10 тонно амhарта бүтээжэ, 1000 түхэригэй материал арьбалhан байна.

Манай участогта халаанай даабари дүүргэдэггүй хүдэлмэришэд үгы болоhоор үнинэй. Хүдэлмэришэн бүхэн hайн шанартайгаар ажалаа бүтээхэ гэжэ оролдоно. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шаданашье. Тиимэhээл продукци бүтээхэ халаан бүриин даабари үлүүлэгдэнэ.

Би амhартануудта шаажан гүйлгэдэг участогта арбан табадахи жэлээ хүдэлнэб. Юрын хүдэлмэришэнөөр, бригадираар хүдэлhэн хүм. Мүнөө мастераар хүдэлжэ байнаб. Ажалаа эмхидхэхэ хэрэгтэнь бригадирнуудтаа шадаха зэргээрээ туhалдаг хүм. Продукциин шанар наринаар шалгадагби. Голодоhо гаргаhан хүдэлмэришэдтэй hайса хөөрэлдэдэг, заhараагүй haань, голодоhо гаргаhан продукциинь сэн түлүүлдэгшье байнабди. Нимэ шанга эрилтэ хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдана гээшэ. Хүдэлмэришэднай hайн шанартайгаар ехэ продукци бүтээн гаргахын тула оролдожо байhаар. Манай участогай хүдэлмэришэд байгша оной арба hарын даабариhaa гадуур 27 тонно амhарта hайн шанартайгаар бүтээн гаргажа, яhала hайн үрэ дүн түйлаба.

Манай участогай хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабари декабриин 25-да дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 15 тонно амhарта бүтээн гаргажа, 2000 түхэригэй материал арьбалха гэhэн социалис уялга абаа бэлэй. Энэ уялгаяа байгша оной октябриин 20-до амжалтатайгаар бэелүүлээ. Һайн шанартай продукци бүри ехээр бүтээн гаргажа, түйлаhан амжалтаяа улам арьбадхажа, СССР-эй 50 жэлэн ойн баярай тэмдэгтэ хүртэхэ гэhэн шухалын шухала зорилго участогаймнай хүдэлмэришэд урдаа табинхай.

В. А. Юдина, Л. И. Ликонцева гэгшэдэй даадаг бригадын хүдэлмэришэд мүнөө халаан бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ байhаар. Манай участогай хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин революциин 50 жэлэй ойе ажалан бэлэгүүдээр угтажа, энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм.

Г. ВАСИЛЬЕВА.
Кировэй нэрэмжэтэ заводой амhартануудта шаажан гүйлгэдэг цехэй мастер.

Түсэбэй дүүргэлтэ шалганабди

УРДАНАЙНЬ СОЛО ЮУНДЭ БУУРААБ?

ХЭДЭН ЖЭЛЭЙ урда тээ Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой түбэй фермэ дээрэ үдэртөө улаан туг намилзажа, hүниндөө табан хушуун яларжа байдаг hэн. Харгыда ябагшад, тосхоной ажаhуугшад энээниие харахадаа, мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаhан коллектив эндэ ажалладаг гэжэ омогорходог байгаа. Һүүлэй үедэ түс фермэ аймагай фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ hүүлшын hууринуудай нэгые ээлжэ ябадаг болонхой.

...Үдэшын 6 час. Ута гонзогор хоёр байрын нэгэндэ ороходомнай, hаали hая эхилэнхэй. Хобто соо байhан сагаан шара hолоомые үнеэд дурата дурагүйгөөр үнэрдэнэ, зариманиинь ондоо тэжээл эрижэ үүгэнэлдэнэ. «Юу үүгэнээбши. Үгэхэ ондоо тэжээл намдаш үтыл» гээд наhажаал нэгэ эхэнэр мухар улаагшанаа аргадана.

— Зургаадахи жэлээ эндэ hаалишанаар хүдэлжэ байнаб. Үбэлжэлгэдөө иимэ бэлэдхэлтэйтээр ороhоноо hананагүйб. Тэжээлэймнай цех мүртэйгөөр хүдэлнэгүй. Һүүлэй үдэрнүүдтэ гэнтэ хүйтэржэ, үнеэдни hүеэ татаашаба. Угайдхадаа тэжээл зоодэг түхеэрэлгэмнай эбдэршоо. Тиигээд лэ энэ байрын арбан hаалишад хэдэн хоногой үнеэдтээ сагаа hолоомо тэрэ зандань, талха таряанайнгаа зүйл хуурайгаар үгэнэбди, — гээд Т. С. Константинова гомдоно.

Эндэ харууhалагдадаг 336 үнеэд хоёр дал соо байлгагдана. Малай байранууд энэ намартаа заhабарилагдажа, яhала дулаалагдаа. Автоуhалуури, шэбхэ шабааhа гаргаха түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, малшадай хүдэлмэри гилээд хүнгэдхэгдөө. Гэбэшье үнеэдые hааха, тэжээл зоохо хүшэр хүндэ ажал оньhожоруулагдаадүй байhаар. Тэжээлэй кухни хоёр байрын хоорондо түхеэрэгдэнхэй. Теэд дүүрэн хүсэндөө хүдэлгэгдэнэгүй. Ушарынь хадаа түлишөөр дутагдана. Хэрхэгдэhэн hолоомоёо уурадда дэбтээжэ буйлуулангүй, минии халуун уhаар холёод лэ нэгэ бүлэг үнеэдтэ үгэнэ. Теэд энэншье хүрэнэгүй ха. Манай ябахада, хоёр дал соо байhан үнеэдтэ сагаа hолоомо тэрэ зандань үгэжэ байба. Һолоомоёо юундэ буйлуулнагүйбта гэhэн асуудалдамнай: «Шулуу нүүрhэмнай дуушоо, хэдэн хоногой асараагүй. Талха тарианайнгаа зүйл халуун уhанда бусалгажа, арай шамай бурдуу хэнэбди» гээд тэжээлэй цехые даагша хэлэнэ.

Бэлдэгдэhэн тэжээлэй шанар дээшэлүүлхэ, амта шэмэтэй болгохо талаар юуншье хэгдэнэгүй, микроэлементнүүд үгтэнэгүй. Минеральна дабhан фермын газаагуур, хорёо хото соогуур, далай захаар адхагданхай.

Үнеэн бүхэндэ үдэртөө 2 килограмм үбhэ, 5 килограмм hолоомо, литр hүндэ 200 грамм талха тарианай зүйл нэмэжэ үгтэнэ. Теэд энэнь бүхыдөө тэжээлэй хэды единицэ болоноб гэжэ фермые даагша Б. Ш. Цыдыпцыреновшье, hаалишадшье мэдэнэгүй.

— Эндэ хүдэлжэ эхилhээр 20 хоноод байнаб. Урда тээнь тракторна бригадын бригадираар ажаллажа байhан хүм. Трактор, машина болоо hаань, табан хуруундаал hайн мэдэхэб. Харин мал ажал дээрэ түрүүшынхеэ хүдэлжэ ороходоо, рацион гээшыень мэдэнэгүйб, тулижал байнаб. Һайн мэдэхэ болохо хүн гээбии, — гэжэ Баваасан Шагданович сэхэ руунь мэдэрнэ. Шэнэ ажалда hая ороод, тухашаржа байhан хүндэ зоотехнэгэжэлтэдэй зүгhөө бодото туhаламжын үзүүлэгдэдэггүй байhаниинь гэмшэлтэй.

Улаан булан соонь ороходомнай, hаалишадай абаhан социалис уялга, хүдэлмэриин үдэрэй гуримhaa ондоо харуулан ойлгуулха нэгэшье юумэн харагданагүй. Хэн hаалишанай хэнтэй мүрысэдэгые, үдэр соогоо хэды шэнээн hү hааhые, фермын урда табигдаhан зорилго харуулhан нэгэшье дүн мэдэхын аргагүй. Тиимэhээ фермые даагша, hаалишад урдахи зорилгоёо hайн мэдэнэгүй, ямаршье эдэбхи үүсхэлгүйгөөр ажалланад. Жэл соогоо 5.850 центнер hү hааhа, 4.800 центнерыень гүрэндэ тушааха ёhотойбди гэhэн тоонуудhaa бэшэ, хэдые hаагаад, хэдыень тушаагаад байhанаа фермые даагша мэдэнэгүй. Манай ябаhан үдэр фермэдэ 400 килограмм hүн hаагдаад, 304 килограммынь тушаагдаhан байба. Тиимэ болохолоороо үнеэн бүриhөө үдэртөө 1,2 килограмм hүн hаагдаhан болоно. Тиихэдэ доторон хэрэглэмжэдэ үлүүсэ ехэ hүн гаргашалагдана гэжэ хэлэмээр. Фермэдэнь октябрь — ноябрь hарануудта 2 тугал абтаа. Бэшэ нарай тугал тэндэнь үгы. Амhарта барихан хэдэн эхэнэрнүүд тоо бүридхэгшын хажууда, hаалишадай hүеэ тушаахыень хүлеэжэ байха юм. «Совхозой директорэй гар табилгатай саарhаар лэ хүнүүд hү абадаг. Хараа hаатнай олохон тиимэ саарhан байха. Үдэр бүри 30—40 килограмм hүн хүнүүдтэ үгтэнэ.

Хэнэй хэды килограмм hү абаhые фермые даагша өөрөө шалганагүй. Энэнь hү тушаан абадаг тоо бүридхэгшэдэ даалгагданхай. Ажахыда үдэртөө дунда зэргээр 11—12 центнер hүн hаагдажа, 9—11 центнерынь тушаагдана. Жэшээнь, ноябриин 21-нэй үдэр hаалиин гурбан фермэнүүдтэ 11 центнер 32 килограмм hүн hаагдажа, 10 центнер 8 килограммынь бэлэдхэлэй пунктда ороо.

Совхоздо үнеэд олоороо тугаллажа, hаали дээшэлнэ аабы гэбэл, тиимэ бэшэ. Үдэр бүри 2,5—3 центнерээр гэхэ гү, али арбан хоногто hаали 30 центнерээр доошолно. Гүрэндэ hү худалдаха дээшэлүүлэгдэhэн жэлэй түсэб дүүргэхын тулада ажахын hаалишад үдэр бүри дунда зэргээр 30 центнер hү худалдаха зэргэтэй. Гэтэр мүнөө арайхан гэжэ 9—10 центнер худалдагдана гэжэ дээрэ хэлэгдээ hэн. Иимэ болохолоороо совхоз гүрэндэ hү худалдаха дээшэлүүлэгдэhэн даабаряа дүүргэхэгүй аюулда ороод байна. Совхозой бусадшье фермэнүүдтэ ажалай эмхидхэл hайн гэхын аргагүй.

Иимэ байдалhaa гарахын, хараалhан түсэбөө дүүргэжэ, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн үдэртэ ажалай бэлэгтэйгээр ерэхын тулада hаалишад, малшадай дунда эмхидхэлэй болон ойлгуулламжын бодото үрэ ехэтэй хүдэлмэри ябуулагданагүй гэжэ хэлэлтэй. Хяагтын аймагай Алтайн совхозой малшадай үүсхэлые зарим hаалишад дуулаагүй байха юм. Тиихэдэ 1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ мал ажалай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаха талаар ажал ябуулагдаадүй байhаар.

«Парткомой секретарь А. С. Алексеев амаралтада гаранхай. Үдэр бүри шахуу элдэб суглаа хураал болоод, hаалишад, малшадаараа хөөрэлдэхэ забда сүлөө болоногүй» гээд рабочкомой түрүүлэгшэ Н. В. Федоров шалтаг барина. Үндэhэ баримтагүй, бэеэ сагааруулhан энэ шалтагтань үнэншэхын аргагүй. Отделениинүүдэй партийна организацинууд гэжэ байна ха юм?

Суулгын совхоз гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргээгүй hэн. Энэ жэлдэ баhал бэелүүлхэгүй аюулда ороод байна. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, зоотехмэргэжэлтэд, партийна организацинууд, профсоюзай рабочком бэрхэшээлтэ байдалhaa гарахын тулада хэмжээ абаадүй байhаниинь гэмшэлтэй.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Ажалай жагсаал

РСФСР: Кубаниин холимог тэжээлэй индустри

Кубань түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр холимог тэжээл үйлэдбэрилхэ томо район болохо. Усть-Лабинск, Ейск, Гулькевичүүдтэхи гүрэнэй заводууд мүнөө суудхын туршада 1.300 гаран тонно тэжээл бэлдэнэ. Суудхын бүхэндэ 200 тонно тэжээл үйлэдбэрилхэ Армавирска заводой барилга түлэг дундаа. Үшөө дурбэн иимэ предприятиин проект табигдажа дүүрүүтэй байна. Предприяти бүхэн суудхын туршада 500 тонно продукци гаргаха шадалтай.

Кубаньда колхозуудай мүнгэ зөөреэр холимог тэжээлэй заводуудые олоор баридаг болоод байнхай. Тимашевска, Отрадненска, Павловска, Выселовско, Ленинградска колхозууд хоорондын заводууд урагшатайгаар баригдажа байна.

Украина: Донбассай томо шахта

Ворошиловградска областиин Свердловск хотоhоо Должанска таля тээшэ шэнэ түмэр харгы татагданхай. Эндэхи нэгэ гүбээ дээрэ гансаахан вышкэ харагдана. Хотоhоо долоон километр хажуу тээ «Должанская-капитальная» шахтын барилга эхилээ. Энэнь үйлэдбэриингөө талаар Донбассай эгээн хүсэтэй шахта болохо юм.

Дэлхэй дээрэхи эгээн эрхим антрацидуудай Свердловскын газар доороhоо олдоо. Научно-техническэ дэбжэлтын hүүлэй түйлалтанууд нүүрhэнэй энэ шэнэ түхэлэй предприятида хэрэглэгдэхэ. Электронно-тооолоргын машинануудай туhаламжаар хүдэлдэг энэ автомат комплекснуудта газар доро хүдэлдэг комбайнуудые hэлгэхэ. Нүүрhэшэдэй бар хүсэн эндэ огто хэрэглэгдэхэгүй.

Таджикистан: Колхозно барилгашадай заводууд

Таджикистанай Ганчинска райондо баригдаhан хирпиисын завод түрүүшынгээ продукци гаргаба. Энэнь жэлэй туршада 12 миллион хүрпиисэ гаргаха хүсэтэй. Завод «Таджикколхозстрой» гэжэ республиканска нэгэдэлэй харьяата гурбан предприятиин эгээ томонь болоно. Түс завод Ленинабадска областиин хүдөөгэй бүхы барилганuудые хирпиисээр хангаха юм.

Таджикистанай хүдөө нютагтахи барилгын эршэ жэлhээ жэлдэ түргэдхэгдэнэ. Республика дотор энэ табан жэлэй туршада 300 гаран миллион түхэригэй барилга хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхэ. Тиимэhээ үйлэдбэриин найдамтай баазэ хэрэгтэй болоно. «Таджикколхозстрой» нэгэдэлэй талаар хирпиисэ, асфальт болон түмэр-бетон үйлэдбэрилэн гаргаха табан предприяти мүнөө хүдэлнэ. Табан жэлэй дүүрэтэр тэрэнэй тоо хоёр дахин нэмэхэ.

Түб Азиин хүгжэлтын түүхэ тухай конференци

ЭРДЭМТЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

Энэ жэлэй сентябриин 26-haa октябриин 5 хүрэтэр Ашхабад хотодо олон оронуудай эрдэмтэдэй ехэ конференци болоhон байна. Энэ конференциие ЮНЕСКО гэжэ зургаан СССР-эй Наукын академитэй хамта зарлаа юм. ЮНЕСКО гээшэ ямар зургаан бэ гэхэдэ, ООН-ой (нэгэдэмэл нациинуудай эмхиин) мэдэлдэ байдаг, дэлхэйн бүхы оронуудта эрдэм hургуули, соёл дэлгэрүүлхэ ёhотой зургаан болоно.

Конференциин урда ехэ бэлэдхэл хэгдэhэн байна. Жэшээнь, совет эрдэмтэдэй элидхэлэн тоошо удхань ном болгогдон хэблэгдээ.

Энэ конференциин зүбшэн хэлсэлгэдэ ямар асуудал табигдаhан байнаб гэхэдэ, «XIX-XX зуун жэлнүүдтэ Түб Азиин оронуудай социальна, соёлой хүгжэлтэ» тухай хөөрэлдөөн болоhон байна. Тиимэhээ түс конференцидэ тон түрүүн Түб Азиин оронуудай, СССР-эй, Монголой, Индиин, Пакистанай, Иранай, Афганистанай, мүн социалис оронуудай, Баруун Европын оронуудай, США-гай ба бусад оронуудай түлөөлэгшэд, хамта дээрэ 23 оронhоо гурбан зуун эрдэмтэд ерээ.

Советскэ Союзай делегацида Москваган, Ленинградай, Дунда Азиин совет республиканuудай, Казахстанай, Армениин, Азербайджанай, Грузиин, Буряад ба Тува республиканuудай эрдэмтэд оролсоо.

Түб Азиин хойто захань хадаа Байгал далайн номин тунгалаг уhанай эрьеэр, сагаан үндэр Саяан уулын оройгоор, аглаг томо Алтай Хангайн хадын шэлээр гараhаншуу байдаг. Эндэhээ саашаа Хойто-Ази болодог Буряад, тува, хакас, алтай арадуудай орон нютаг Түб Азида ороно. Тиимэhээ Буряадай, Тувагай эрдэмтэд байлсаа. Манай институдhaa долоон хүн - Д. Д. Лубсанов, А. И. Уланов, В. Ц. Найдаков, Р. Е. Пубаев, К. М. Герасимова, Н. И. Соктоева гэгшэд конференцидэ хабаадалсаа.

Конференци хадаа совет олониитын ехэ hонирхол татаhан байна. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Николай Викторович Подгорный конференцидэ хабаадагшадта амаршалгын бэшэг эльгээжэ, эрдэмтэдэй ехэ хуралай шухала удха шанартай байhаниие тэмдэглээ.

Конференциин түрүүлэгшээр СССР-эй Наукануудай академиин Востоковедениин институдай директор академик Б. Г. Гафуров hунгагдажа, суглаае шадамар бэрхээр хүтэлhэн байна. Суглаарhан эрдэмтэдэй урда түрүүшын гол элидхэлые Туркмениин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр М. Гапуров хээ. Элидхэлшэ хадаа hүүлэй үедэ Дунда Азиин, Казахстанай арадуудай түйлаhан социальна, соёлой хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгөө.

Олонхи элидхэлнүүд хоёр секциин суглаанууд дээрэ соносогдоhон байна. Нэгэдэхи секцидэ түүхын, социальна ба соёлой хүгжэлтын асуудалнууд хэлсэгдээ. Нүгөө секци литература, искусствын хүгжэлтэ тухай зүбшэhэн байна.

Энэ конференци дээрэ яахадаа Түб Азиин оронуудай түүхэтэй хамаатай асуудал табигдаhан байгааб? гээд hуража боломоор. Энэнь иимэ ушартай байна. Түб Азиин оронуудай арадууд дэлхэйн түүхэдэ, дэлхэй дээрэ эрдэм соёл дэлгэрүүлгэдэ ехэ аша габьяатай байна бшуу. Эртэ урда сагhaa хойшо Түб Азиин хизааргүй ехэ дайдада хүсэтэй олон гүрэнүүд бии болоод, тогтожо байhан юм. Тиимэ гүрэнүүд манай үеhөө hүүлшын хоёр мянган жэлhээ үшөө мянган жэл урда тээ Индидэ, Дунда Азида, Афганистанда, Иранда байhан. Саашадаа хэдэн олон ехэ ехэ гүрэнүүд бии болоhон байгаа.

Түб Азиин оронууд хадаа эгээл эртэ урда сагта газар элдүүрилгэ эхилhэн оронуудай нэгэн болоно. Жэшээнь, найман мянган жэлэй саана Туркменидэ таряашад hүүжа байhан түүхэтэй юм. Эдэ нютагуудта эртэ урда сагhaa хойшо хото городууд тогтожо байгаа.

Дэлхэй дээрэ эрдэм соёл дэлгэрүүлхэ талаар Түб Азиин оронууд гайхамшаг ехэ юумэ хэhэн байха. Уран зохёол, ном бэшэг, эрдэм шэнжэлгэ, урлан зураалга, хүгжэм хатар, барилга бүтээлгэ гэхэ мэтые дэлхэй дээрэ хүгжөөхэ ябадалда эдэ оронууд тон ехэ нүлөө үзүүлhэн байна. Эндэ соёлой нэгэ ехэ гуламта байhан...

Тингээд энэ орон дэлхэйн баруунай гүрэнүүд булижа таран ээлжэ, хэдэн зуун жэлэй туршада тэндэхи арадуудые доромжолжо, дарлажа байгаа. Иимэ колониальна дарлалта Түб Азиин арадуудай хүгжэлтые ехээр гэдэргэ татаhан, тэндэхи ажахын, эрдэм hуралсалай, соёл болбосоролой дээшээ дэбжэлтые хойшо татажа байhан. Тэндэхи ажалшан арад нютагаа дарлалтаhaa мултарха гэжэ удаан саг соо тэмсэhэн юм.

Хоридохи зуун жэлэй эхиндэ Түб Азиин оронуудые харахада, хоёр-гурбан зуун жэлэй урда тээ байhан зартаа зогсоошоhон шэнги, тэндэхи арадууд нойрсожо днилдэн унтажа байhан шэнги үзэгдэдэг бэлэй.

Таниие ямараар ханганаб?

ГАЙХАЛТАЙ БЭШЭ...

...р залуухан һамгадай ...энүүдээрээ дүүрэн ...ай хубсаһа, олон прос... подушкын бүреэдэһэ, ...л, сонхын хүшэгэ болон ...ше асаржа туушаагаад, ...онь тэрэнэйнгээ ха... сэбэрые абажа, томо... сүүмхэнүүдтээ хэһэнэй ... замдаа кинодо ороод ... ябая гэлдэн ошохо... Зинаида Александров-

... Татьяна Антоновна, ...аба гүш, тэрэ наһатай... ...нь залуу нүхэртөө юун хэлэһые? Үбгэмни гэ... ...раажа байна, хүбүүн ...ан хоёрни стадион ...ой гэбэл даа. Жаргал... ...эхэнэр бэзэ? Өөрөө ки... ошобо! — гэжэ суг хү... һамгандаа хэлээд, ...дэ хандана. — Бидэ хэ... жэлэй урда, шэнэ квар... ...уудта ороогүй байха... ...имэ юумэ дуулахаһаа ... зүүдэндээшье харадаг... ...амди. Амаралтын үдэр ...а хунараа угааха, гэр... газаахияа хэхэһээ эхи... ажал барагдадаггүй бэ... Кинодо ошохо сүлөө бо... ...гүй һэн...

Зүб хэлэнэт... Долоон ...ойнмнай эгээл хүндэ ха... ...маралтын үдэр тудана һанахаар агша бэлэй, — ...нүгөөдэнь харюусаба. ...рин мүнөө залуушуул сагаа үнгэргэдэг лэ ... Стадион, кинодо ошо... юм уншаха, телевизор ... һурадаг һаа, номоо ...

... хөөрэлдөөн хубсаһа ...ярида абадаг Улаан... 3-дахи пункт соо бо... ...эн. Зинаида Александровна Иванова Татьяна Антоновна Кузнецова хоёр табяад наһанай эхэнэрнүүд, таба-зургаан жэлэй эндэ (Карл-Марксын бульвар, 15) хүдэлдэг. Энэ саг соогоо хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын һайн боложо байһые хоёр нюдөөрөө харадаг. Жэшээнь, хубсаһа угаалтые абаад үзэе.

— Мянга табан зуу шахуу хүн манай пунктда хубсаһаяа асардаг. Энэмнай 1500 айл болоно бшуу даа. Иимэ пунктнууд городто арбан нэгэ. Бодоод үзэгты, хэды олон айл хубсаһа хунараа өөһэдөө угаахаяа болижо, сүлөө сагаа бэедээ, ухаан бэлиттээ туһатайгаар үнгэргэнэ гээшэб! — гэжэ Зинаида Александровна хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Хүн гурбан килограммһаа доошо юумэ тушаадаггүй. Эрхимынь 20 килограмм хүрэтэр асардаг. Юрын үдэрнүүдтэ 300-гаад, субботын үдэр 500 гаран килограмм муухай хубсаһан эндэмнай сутлардаг, — гэээд дүүрэн томонууд мэшээгүүд тээшэ зааба.

— Хүнүүд нэгэ килограмм муухай хубсаһа 20—25 мүнгөөр угаалгадаг. Крахмалтайгаар утюгдуулхадаа, 45 мүнгэ түлэдэг. Гайхалтай үнэгүй гээшэ ааб даа, — гэжэ Татьяна Антоновна хөөрэлдөөндэ оролсоно. — Жэшээнь, минии хүбүүнэйхи хабсаһаяа угаалгахаяа үгэдэг, харин хүрьгэнэйхимни хубсаһа угаадаг машинатай. Хэн хэнииньшье амараар сэбэрлэдэг лэ даа. Мүнөөшни мылэһээ ондоо хирэ арилгадаг хэрэгсэлнүүдшье элбэг болошоо ха юм, — гэбэ. — Манай залуугайхида адляар шалаяашье угаахаяа болинхойл даа. Жэшээнь, хүбүүнэйхим тооһо, бог һородог пылесостой. Тэрэнь нойтон аршуулаар шала үрэдэг хэрэгсэлтэй. Наадажа байһан мэтээр гэрэйнгээ ажал хэдэг...

— Сүлөө сагаа залуушуултнай яажа үнгэргэдэг бэ? — гэжэ асуубабди.

— Хүбүүмни үнгэрэгшэ зун институт заочноор һуража дүүргээ. «Теплоприбор» заводто хүдэлдэг. Бэримни мүн лэ тэрэ заводто юм. Томскын политехническэ институтда һурадаг, — гэжэ тэрэ бахархангяар хөөрэбэ. — Үбгэмни дайнһаа ерээгүй һэн... Өөрөө бэе муутайшаг аад, хоёр хүбүүгээ саг сооӊь һургажа шадаагүй һэмби. Ехэмни автомашинын жолоошон...

Харин Зинаида Александровнань иимэ тобшолол хэбэ:

— Эдэ бүгэдэ аша туһа залуушуулай зүбөөр хэрэглэдэг һаань һайн һэн ааб даа. Нээрээшье бодоод үзэгты, хамаг түхеэрэлгэтэй квартира — дулаан, сэбэр, халуун, хүйтэн уһан, зайн гал... Хүнэй ухаан бодолоо дээшэлүүлхэ, ашатай туһатай хүн болохо, зондо хэрэгтэй юумэ хэхэ — иимэл арга олдонхойл даа. Нэгэ бага залуу ябахаяа аягаабиб гэжэ заримдаа һанадагби...

Тон зүб хэлэһэн үгэнүүд. Бидэ городой 11 пунктда сутларһан хэдэн олон зуун тонно муухай хубсаһа угаадаг Улаан-Үдын ванно-прачечна комбинат ошообди. Энэ предприяти үдэр һүнигүй хүдэлдэг байна. Хэдэн зуугаад хүдэлмэришэнтэй.

— Манай комбинадта хүдэлдэг хүн бүхэн өөһэдынгөө хубсаһа энэ угаабарида тушаадаг. Тэрэ тоодо бишье тушаадагби, — гэжэ тус предприятиин директор нүхэр А. П. Рейнветтер хэлэнэ. — Өөһэдөө юундэ угаалгадаггүй юм гэжэ зон бидэндэ һэжэг түрэхэдөө болохо бшуу. Тиигээдшье манай фабрикада шэнэ оньһожоруулга табигданхай. Тэрэ хубсаһа хахалдаггүй, ариг сэбэрэй талаар һанаагаа зоболтогүй, бүд үмхирүүлдэггүй химическэ бодосууд хэрэглэгдэдэг. Гадна угаабарида тушаагдаһан хубсаһан удаан болгогдодоггүй. Саада захань дүрбэ-табан үдэр лэ үнгэрһэн хойно сэбэр болгогдоод, һөөргөө пунктдаа эльгээгдэдэг. Хэн иигэжэ долоон хоногой турша соо муухай хубсаһа угаалгахаһаа арсаха гээшэб? — гэбэ.

...Энээнһээ гадна, хэдэн олон парикмахерскануудые, ательенүүдые, хубсаһа химиин аргаар будалат, сэбэрлэдэг шэнэ фабрика болоод, хүн зоной али бүхы эрилтэ хангаха (оёдолһоо, халааһа хадхахаһаа эхилээд, дарха хэхэ хүрэтэр) комбинатуудые тоолон, эдэ бүгэдэнэй хэдэг аша туһые һанаад үзэхэдэ, дүрбөн тэгшэ хүнүүдээр олон болохомнай гайхалтай бэшэл даа. Иимэ байдал ганса хото городуудта бэшэ, мүн хүдөө нютагуудта ерэнэ гэжэ бодоходо бүришье баяртайл.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

Чечено-Ингушай АССР-эй 50 жэлэй ойдо

Грозный городһоо холо бэшэ Терскэ шэлэнүүдэй хаяада республика соо эгээл томо газ үйлэдбэрилгын завод баригдажа байнхай. Энэ предприяти нефть олзоборилходо абтадаг газ үйлэдбэрилхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой барилга дээрэ. Газ хэхэ шар түхэлэй резервуар хабсаргагдана.

Чечено-Ингушай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

Номой таг — КОМСОМОЛОЙ ЖАСА

Буряад ороной предприятинууд болон барилгануудай залуу ухаалан зохёогшод, урлан нарижуулагшад арьбалалга алмалгын комсомолой жасада ехэ хубитаяа оруулаа. Ухаалан зохёогшодой тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Буряадай АССР-эй предприятинуудта хэрбээ 1958 ондо ВОИР-ай залуу гэшүүд 517 байһан һаа, 1971 ондо 7204 хүн болоо.

Сэлэнгын модоной баазын технолог С. Оборов мебельнэ цехэй ВОИР-ай соведыеударидана. Арьбалалгын комсомолой жасада энэ хүн арбаад мянган түхэриг оруулаа.

Барилга-хабсаралгын 346-дахи поездын ухаалан зохёогшодой 1970 оной түрүүшын хахадта алмаһан бүхы мүнгэ зөөриин хахадынь залуушуул оруулаа. «Сибхиммонтаж» управлениин наймадахи хүн бүхэн ухаалан зохёогшо юм.

«Теплоприбор» заводой залуу инженер М. Соколовский һара бүри ухаалан зохёолгын шэнэ дурадхал оруулдаг байна.

ЛВРЗ-дэ бүхы ухаалан зохёогшодой 60 процентнь залуушуул юм.

«Буряадай комсомол үйлэдбэри нарижуулгада» гэһэн Н. Н. Мальцевай ном соо олон тоо, баримтануудые уншагшад олохо байна. Энэ ном һаяхан Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаа.

Е. ОСОДОЕВА.

...ОЛЖЭЭТЭ ...ОМЕР

...ПСС-эй Центральна Коми...й «Политическое самооб...вание» гэжэ һара бүри га... журналай ээлжээтэ но...эблэлһээ гаража, уншаг...а ерэбэ.

...зэл сурталай хүдэлмэри...адтэ, пропагандистнарта, ...тическэ һуралсалда ха...агшадта туһаламжа болгон материалнууд эндэ үгтэн... СССР-эй байгуулагдаһаар ...жэлэй ойдо зорюулагдаһан ...И. Ленин — олон үндэһэ...тантай Совет гүрэнииe бай...агша» гэһэн М. Кимэй, ...эзэй КП-гэй ЦК-гай нэгэ... секретарь Т. Усубалиевай ...уудай аха дүүгэй хани ...аанай үзэлөөр ажалшадые ...ужүүлгэ» гэһэн статья... эндэ гаргагдаа.

...рдэм, техникын хүгжэлтые ...уазна литературада бу...аар тайлбарилдаг барим...дые элишэлһэн «Эрдэм, ...ын дэбжэлтэ ба мүнөө... общество» гэһэн Ю. Шей...й статьяе уншабал һо...лтой байха. «Соёлой ху...алай һүүлээр маоистнуу... политическэ мэхэтэ ябуул...» гэһэн Ю. Крапчен... статья соо һүүлэй үедэ ...ута болоожо байһан үйлэ...үүд тухай, тэрэнэй гадаа... политика тухай тодор...өөр харуулагдана.

...еоретическэ семинарнууд...хабаадагшадта, марксизм...измын үндэһэн суртал ...адаг һургуулинуудта, ...унис ажалай һургуулида ...шадта туһатай материал... тус тустаа ондоо гар... ...уд доро үгтэнхэй. Пар... пропагандын педагоги... хабаатай «Партийна һу...да харуулан ойлгуулха ...элнууд, манай хресто... гэжэ психологиин эрдэ... кандидат Б. Бадмаевай ... пропагандистнарта зо...гданхай. Мүн үзэл сур...й хүдэлмэриин, партийна ...алай дүй дүршэлөөр ма...лнуудые эндэ уншажа бо... Научна журналнууд ту...эдээсэл болон бусад ма...лнууд энэ хэблэгдэнхэй.

Сава Дунай хоёрой уулзабари дээрэ бодоһон Югославиин түб хотын район Шэнэ Белград гэжэ нэрлэгдэнхэй. Энэ хадаа 240.000 хүнэй байратай бүхэли город юм. Эндэ наука болон культурын шэнэ түб бодхоогдохо байна.

***

Советскэ Союз болон социалис оронуудай харилсаа холбоон жэл ерэхэ бүри хүгжэн һалбаржа, улам бэхижэжэ байнхай. ГДР, Польшо, Венгриһээ Советскэ Союзай машина бүтээлгын ба химическэ предприятинуудай оньһон түхеэрэлгэнүүд, ЧССР-һээ троллейбусүүд, нефтепроводой түмэр соргонууд болон элдэб зүйлнүүд асарагдана. Тиихэтэй хамта совет предприятинуудай бүтээһэн продукци олохон социалис оронуудта эльгээгдэнэ.

«Дружба», «Братство» гэһэн трубопроводуудаар үдэр һүни илгаагүй нефть болон газ СЭВ-эй гэшүүн оронуудта эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Венгриһээ СССР-тэ асарагдаһан химическэ предприятинуудай түхеэрэлгэ.

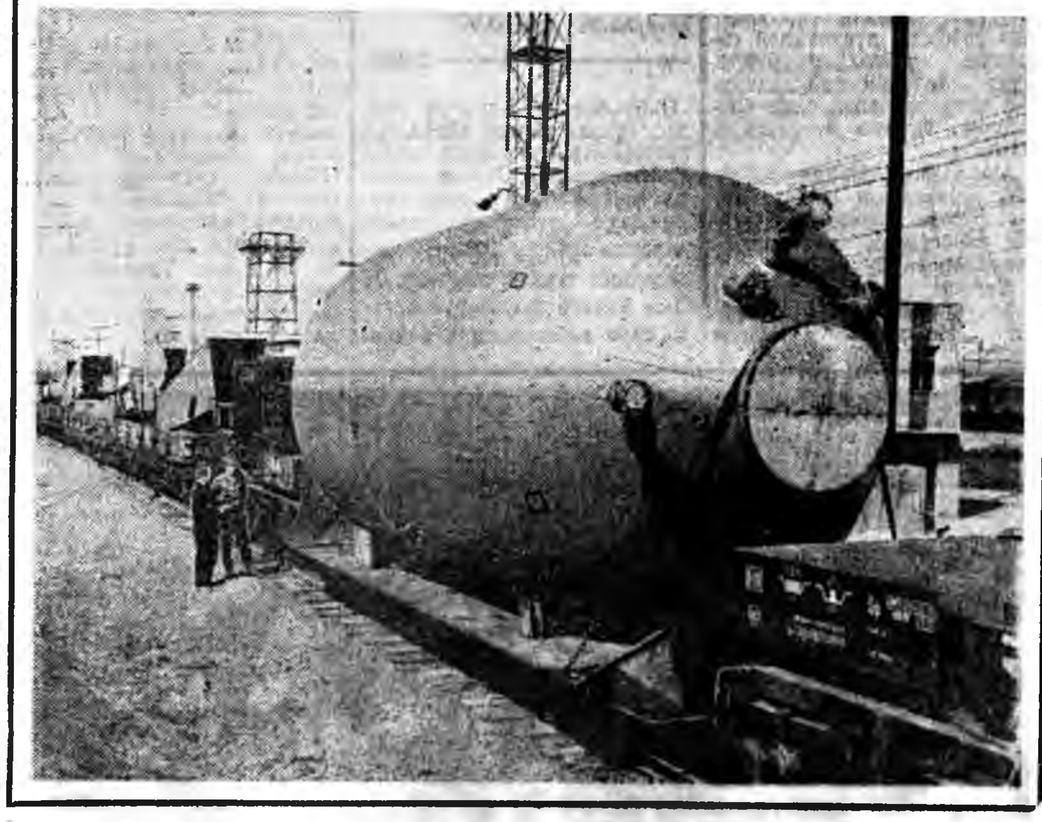

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Жэлэй түсэб — болзорһоонь урид

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй һайндэрэй ойтой дашарамдуулан, жэлэйнгээ түсэб саг болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн Улаан-Үдын авиапредприятиин цех, бригада бүхэндэ үдэрһөө үдэртэ үргэнөөр дэлгэрнэ.

Республикын авиаколлективүүдэй дундаһаа холын хойто Муя гэжэ аэропортын ажалшад онсо шалгарна. Энэ коллектив жэлэйнгээ түсэб бүхы талаарнь болзорһоо урид дүүргээ. Тиин ноябриин 20-до пассажирнуудые зөөхэ жэлэй түсэб 121 процент дүүргэжэ, жэлэй даабариһаа 3014 хүниие үлүү зөөһэн байна. Элдэб ашаа, почто зөөлгэнэй даабари 1400 килограммаар үлүүлэгдээ, 3500 түхэриг мүнгэн олзо доход түсэбһөө үлүү оруулагдаа.

Тиихэдэ энэ коллективэй хүдэлмэрилэгшэд аянша зоной эрилтэдэ һайнаар хандажа, ажалдаа жэшээ харуулан хүдэлдэг юм. Коллективэй хүтэлбэрилэгшөөр партиин гэшүүн Владимир Иванович Степанов ажаллана. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, урагшатай хүдэлнэ.

Баргажанай адаган аэропортын ажалшад жэлэйнгээ түсэб муу бэшээр дүүргэжэ байна. Арба һарынгаа үйлэдбэриин түсэбые 5 процентээр үлүүлбэ.

Республикын авиапредприятиин коллективүүд эдэ түрүү аэропортнуудһаа жэшээ абажа, социалис мүрысөө дэлгэрүүлнэ.

И. ХРАПУНОВ.

ЯРУУНАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИ — ОЛОНОЙ БАЯР

Аймагай Тулдуун гэжэ һууринда (Яруунын совхозой 3-дахи отделени) 200 хүнэй һууритай 8 жэлэй шэнэ һургуули нээгдэбэ. Шэнэ һургуулиин нээлгэдэ зорюулагдаһан баяр ёһололой жагсаалда һурагшад ба багшанарһаа гадна, түрэлхид, ажахын хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Хүршэ тосхонуудайнгаа һургуулинуудта ошожо һурадаг байһан загаһашад болон малшадай үхибүүд нютаг дээрээ өөһэдын һургуулитай болоожо баярлаба.

Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ зурагай, фотографиин, эдир физигэй, уран һайханаар уншалгын болон бусад кружогууд хүдэлжэ захалаа.

МУЖЫХЫН ХОККЕИСТНҮҮД ТҮРҮҮЛБЭ

Манай аймагай спортсменүүд спортын үбэлэй сезониие жэлһээ жэлдэ бүмбэгэтэй хоккейгээр нээдэг заншалтай болонхой юм. Спортын байгша оной сезон мүн лэ хоккейгээр нээгдэбэ.

Хүршэ нютагуудай хоккеистнүүд түрүүлэн уулзаһан байгаа. Тэндэ шалгарагшад аймагай түрүү һуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй нааданда Нарһатада суглараа.

Мужыхын, Нарһатын дунда һургуулинуудай командануудай дунда шанга тэмсэл болоо. Эдэ команданууд мүрысөөнэй сагай дүүрэхэдэ, 2:2 гэһэн тоотой байжа, нэмэлтэ 20 минута абаһан байна. Тэрэнэй эсэстэ Мужыхын спортсменүүд шалгаржа, бүмбэгэтэй хоккейгээр түрүүшынхеэ аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

ХАЛТАР, СЭНХИР ҮНЭГЭНҮҮД...

Витимэй коопзверопромхоздо халтар хара үнэгэнһөө гадна, «белый великан» үүлтэрэй туулай, тундрын сэнхир үнэгэн (голубой песец) гэхэ мэтэ ангууд үсхэбэрилэгдэдэг болобо.

Халтар хара үнэгэнэй арһа гүрэндэ тушааха жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэбэ. Энэ жэлһээ үсхэбэрилэгдэжэ эхилһэн тундрын сэнхир үнгэтэй арһан хойто жэлһээ тушаагдажа эхилхэ юм. Харин энэ жэлдэ туулайн 400 гаран арһан гүрэндэ тушаагдаба.

Тус ажахыда үнэтэй сэнтэй арһатай ан жэл бүри олошорно.

В. ЕРОХИН.

ХҮНДЭТЭЙ НАЙМААЛАГША

Тээгдэ тосхондохи Хүрбын ОРС-ын эд бараанай магазинда Г. Вахрушева наймаалагшаар ажаллажа эхилһээр үнинэй юм. Тус магазинда ороходо, эд бараанийнь аятай зохидоор, гуримтайгаар таблатай байдаг. Арюун сэбэр, нюдэндэ дулааханаар харагдадаг. Магазиниие даагша нүхэр Вахрушева арад зоной эрилтые хододоо саг соонь дүүргэдэг, тэдэндээ зохидоор хандадаг заншалтай. Нүхэр Вахрушева эд бараа наймаалха түсэбөө һара бүри үлүүлэн дүүргэдэгээрээ онсо шалгардаг.

Хүн зондоо хүндэтэй болоһон наймаалагша Вахрушева юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые амжалта ехэтэйгээр дүүргэхэ зорилго урдаа табина.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринин аймаг.

Редакцида харюусана

«ТУҺАЛАМЖА ХЭРЭГТЭЙ»

Манай газетын июниин 17-ной номерто иимэ гаршагтай шүүмжэлхы корреспонденци толилогдоһон байгаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой һуурин газарнуудта ажалшадай ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, соёлой болон медицинын эрилтэ муугаар хангагдана, республика дотор соносхогдоһон соёлой хоёр жэлэй добтолгын үедэ бүтээгдэхээр хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд удаанаар бэелүүлэгдэнэ гэжэ тус совхозой хүдэлмэришэд Д-Л. Раднаева, Б. Ринчинов, Б. Бимбаев гэгшэд тэрэ корреспонденци соогоо шүүмжэлээ һэн. Мүн тиихэдэ үйлэдбэриин барилга баһал бирагүйгеэр хэгдэнэ гэжэ тэндэ хэлэгдэһэн юм.

Энэ асуудалаар хэмжээ абахынь тула КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомдо редакци хандаһан байна. «Тус корреспонденциин авторнууд тон зүб асуудал табиба. «Одон» совхозой түб һууринай, мүн отделенинүүдэй клубууд хуушарһан, багадаһан юм. Эндэхи Шэнэһэтэ тосхондохи клубай барилга мүнгэ зөөриин дуталдаһан дээрэһээ саг зуураар зогсоогдоо. Котелнуудта хэрэглэхэ уһанай үгыһөө болоожо машинно-тракторна мастерскойн, гаражай барилга баһал зогсоогдошонхой.

Совхозой һуурин газарнуудтахи фельдшерскэ пунктнуудта шэнэ хүдэлмэрилэгшэд томилогдоод, ажаллажа эхилһэн байна. Хүндэөр үбшэлһэн совхозой ажалшад Түгнын больницада ошожо эмшэлүүлнэ. Тиимэһээ Хүсөөтэ нютагта больница бариһанай үлүү гэжэ һанагдана.

Хүсөөтэ нютагай магазинууд тосхоной нэгэ захада юм. Ажалшадые худалдаа наймаанай талаар хангаха хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл дайралдаһаар. Шэнэ магазин тосхоной түбтэ бариха гэхэдэ, потребкооперациин зүгһөө мүнгэн үгтэнэгүй» гэжэ КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь нүхэр Жамсаранов Р. манай редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

Редакциһаа: тус корреспонденци соо зүб асуудал табигдаа гэжэ партиин райкомой мэдэрһэниинь тон һайшаалтай гээшэ. Теэд энэнь «Одон» совхозой ажалшадай табиһан эрилтые хангянагүй ха юм. Ажахыда бодхоогдожо эхилһэн үйлэдбэриин, соёлой барилгануудые түргэдхэхэ талаар ямар хэмжээнэй абтаһаниие, совхозой хүдэлмэришэдые медицинын, худалдаа наймаанай талаар хангалга саашадань хайшан гэбэл улам һайжаруулхаб гэхэ мэтын асуудалнуудта КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райком гүйсэд харюу үгэхэ ёһотой байгаа гэжэ һанагдана. Теэд тиимэ харюу редакцидашье ороогүй, совхозой ажалшадташье үгтөөгүй.

«Одон» совхозой хүдэлмэришэд өөһэдынгөө табиһан асуудалнуудта тодорхой харюунуудые партиин райкомһоо хүлеэһээр.

Түб Азиин хүгжэлтын түүхэ тухай конференци

...7 ондо болоһон Октяб... Агуухэ социалис ре... дэлхэйе доһолгожо, ...н арадуудые һэргээн ...оо һэн. Агуухэ Ок...н хубисхалай ашаар ... ороной бүхы арадууд ... эрхэ сүлөөтэй болоо. ...арадуудай тоодо Түб ... дэбисхэр дээрэ һуу...ында Азиин, Казахста...рда Сибириин арадууд ...тын шэнэ, социалис ... орожо, дэлхэйн энэ ... арадуудта эрхим жэ...руулаа һэн. ...мунис партиин ленин...ациональна политикые ...лһэнэй ашаар Совет ...зүгэй нютагуудай ара...юрын социалис гүрэн ...й болоожо, ажахы, һуу...йдал болон соёл куль... социалис ёһоор шэ... байгуулжа, гайхам... ...илалтануудые түйлаа. Энээн тухай Дунда Азиин республикануудай, Казахстанай, Буряадай ба Тувын, Москвагай ба Ленинградай эрдэмтэд тодо һайнаар хөөрэжэ үгөө.

Би Урда Сибирьтэ һуудаг буряад, тува, алтай, хакас арадуудай социальна, соёлой хүгжэлтэ тухай элидхэл хэһэн байнаб. Минии нүхэд манай буряад литература, искусство тухай хэлэжэ үгөө.

Табин жэлэй саада тээ эдэ республиканууудай арадууд Ленин багша түрүүтэй Коммунис партиин ударидалгаар СССР гүрэниие һайн дураараа тогтоолсоһон байна. СССР, манай Союзна гүрэн урдань гээгдэжэ ябаһан Зүүн зүгэй арадуудай урагшаа түргэнөөр дабшахада, капитализмые алгасан гаража, социализмда ороходо, социалис нацинууд болгон бүрилдэн хүгжэжэ, урдань үзэгдөө дуулдаагүй ехэ дэбжэлтэ түйлахадань, иигэжэ золтой жаргалтай, һайхан ажаһуудалтай болоходонь юунһээшье ехэ үүргэ дүүргээ. Гээгдэнги арадууд бэшэ арадуудые хүсэжэ, социалис ажаһуудалтай болоходонь агуухэ ород арад һайн һайхан гайхамшаг туһаламжа үзүүлһэн байна.

Хариин гүрэнүүдһээ ерэһэн айлшад Дунда Азиин республикануудаар ябажа, тэндэ болоһон гайхамшаг хубилалтануудые өөһэдынгөө нюдөөр хараа. Конференциин болохо үедэ Дунда Азиин республикануудай, Казахстанай кинофильмнүүдэй арбан хоногой харалга, уран зурагай выставкэ, арадай урлан зохёоһон, бүтээһэн зүйлнүүдэй выставкэ, номой выставкэ, тэндэхи уран бэлигтэ артистнуудай концертнүүд болоожо, соёлой хүгжэлтые үнэншэмэ һайнаар харуулжа үгөө.

* * *

Түб Азиин оронууд мүнөө колониальна дарлалтые хобхолон хаяад, өөһэдөө бэеэ даанхай байдалтай болонхой. Тэндэ ажахы, соёл хүгжэжэ байна. Эдэ оронуудай эрдэмтэд һүүлшын зуу гаран жэлэй турша өөһэдынгөө арадуудай ябажа гараһан түүхэ тухай хэлэхэһээ гадна, мүнөө тэдэ оронуудта юунэй хэгдэжэ байһан тушаа хөөрэжэ үгөө. Эдэ оронуудай арадуудай социальна, соёлой хүгжэлтэ олон ехэ бэрхэшээлнүүдые дабаха ушартай болоно. Тэндэхи түрүү хүнүүд хадаа манай оронууд капитализмые алгасан гаража, социализмын замаар ябабал, ажахы болон соёлой ехэ хүгжэлтэ түйлажа шадаха, арад зоноо үнэхөөрөө эрхэ сүлөөтэй, эрдэм һуралсалтай болгожо шадаха байнабди гэжэ ойлгоно.

Совет Зүүн зүгэй республиканууудай ябажа гараһан түүхэ, тэдэнэй ябаһан жэшээ, дүршэл ехэ удхатай.

Конференциин һүүлшын суглаан дээрэ тэндэ хабаадагшад совет арадые СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан амаршалһан бэшэг баталан абаа.

«СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэр хадаа ленинскэ национальна политикын гайхамшаг илалта мүн» — гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэнэ. Энэ политикын ашаар нэгэ социалис гүрэн болоожо, һайн дураараа нэгэдэһэн зуу гаран арад үндэһэтэн адли тэгшэ эрхэтэй, хоорондоо аха дүүгэй хани барисаатай болоһон, тиигээд алишье талын, ай хабтар түргэн хүгжэлтэ туйлажа, һалбаран мандажа, хоорондоо ойро дүтэ болоод байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Совет арадай саашадаа хүгжэн бадаржа, жаргалтай һуухыень бэшэг соогоо хүсэһэн байна.

Конференци дээрэ байхадаа бидэнэр олон ороной эрдэмтэдтэй уулзажа танилсаһан, хөөрэлдэһэн, һониноо хэлсэһэн байнабди. Танихашье хүнүүднай ерэһэн байгаа. Индиин ехэ эрдэмтэн, Дели хотын Неругэй нэрэмжэтэ университедэй декан профессор Рам Рахул гэгшэтэй би танил байжа. Бидэнэр ехэ халуунаар уулзажа, сайгаа ууж а байгаад һониноо хөөрэлдэһэн байнабди. ЮНЕСКО-гой Генеральна директорэй түлөөлэгшэ господин Н. Бамат гэгшэтэй хэдэ дахин уулзаабди. Манай филиалай бэлдэһэн нэгэ номые ЮНЕСКО-гой зүгөөр хэблэжэ гаргахаяа байһан тухай тэрэ хэлээ. Мүн саашадаашье танай һайн шэнжэлэлгэ зохёолнуудые хэблэжэ болохобди гэжэ найдуулаа.

Манай хүршэ Монголойнгоо нүхэдтэй — академик Ш. Нацагдорж доктор Сэр-Оджаб хоёртой ехэ хани барисаатай байгаабди. Манай нютагаар ябаһан Венгриин, Франциин эрдэмтэдтэй ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоо. Мүн бусадшье оронуудай эрдэмтэдтэй уулзаабди. Конференци хадаа бүхы Совет республикануудта эрдэм наукын ехээр хүгжэһэниие үшөө дахин гэршэлэн харуулаа.

Дунда Азиин республикануудта, Казахстанда, Сибириин национальна районуудтахи социалис байгуулалтын теоретическэ, практическа ехэ үнэтэй сэнтэй, уласхоорондын түүхэтэ удха шанартай байһаниие конференци тэмдэглээ.

Ашхабадта болоһон уласхоорондын ЮНЕСКО-гой конференци Азиин арадуудай хоорондо эб найрамдал, хани харилсаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһатай юм. Иимэ тула КПСС-эй XXIV съездын хараалһан эб найрамдалай программые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болоно гээшэ. Иимэ удха шанартай хэрэгтэ хабаадаһандаа бидэ Буряадай эрдэмтэд баяртай байнабди.

Г. САНЖИЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

ЭЛИДХЭЛШЭД — ҺУРАГШАД

Улаан-Үдын медицинскэ училищида научно-практическа конференци һаяхан болобо. Тэрэ конференци ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан байгаа. Конференциин эхилхын урда тээхэнэ училищиин актова зал соо багшанар, һурагшад олоороо суглараад байгаа һэн.

Училищиин багша, Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Валентина Алексеевна Коварская конференциие нээгээ. Тэрэ эндэ сугларһан багшанар болон һурагшадые совет арадай агуу ехэ һайндэртэ—СССР-эй 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан халуунаар амаршалаад, саашанхи ажалдань ба һуралсалдань ехэ амжалта хүсэбэ.

Нэн түрүүлэн «В. И. Ленин—совет олонациональна гүрэниие эмхидхэн байгуулагша» гэһэн элидхэл сугларагшадай анхаралда табигдаба. Тэрэниие училищиин 3-дахи курсын һурагша Н. Григорьева уншажа, конференцидэ хабаадагшадые һонирхуулаа. Гурбадахи курсын һурагша Т. Вешницкаягай элидхэл сэрэгэй-медицинскэ бэлэдхэл тухай асуудалда зорюулагдаһан байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ манай ороной врачнар ба медицинскэ бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн ажал, тэдэнэй баатаршалга тухай тэрэ элидхэл соо тодорхойгоор хөөрэгдэбэ.

Эхэнэрнүүдэй медицинын эрдэм шудалжа эхилһээр байгша ондо 100 жэл гүйсэһэн байна. Энэ асуудалаар мүн лэ 3-дахи курсын һурагша Ц. Батуева һонирхолтой элидхэл хэһэн байха юм.

Научно-практическа конференци дээрэ хамтадаа 6 элидхэл уншагдаа. Элидхэлшэдынь бултадаа училищиин һурагшад байжа, үетэн нүхэдөө, багшанараа баясуулба.

Конференциин түгэсхэлдэ ахамад курсануудай һурагшадай техническэ творчествын, нэгэдэхи курсын һурагшадай «Уран гартанай» кружогуудта хабаадагшадай бүтээлнүүдэй выставкэ болоо. Тэрэ выставкые конференцидэ хабаадагшад һонирхон хараһан байна.

С. ВАНЧИКОВ,
училищиин 1-дэхи курсын һурагша.

АМЖАЛТА ХҮСЭНЭБДИ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай актова зал соо хүн зон олон. Түүхэ ба хэлэ бэшэгэй 4—5 курсын студентнэр практикада гарахынгаа урда тээ багшанарайнгаа, аха нүхэдэйнгөө юрөөл шагнахаяа мүнөө эндэ сугларaa гээшэ.

Нэн түрүүн түүхэ ба хэлэ бэшэгэй факультедэй декан В. П. Битуев, практикые хүтэлбэрилэгшэ В. Б. Махатов практикын гол зорилгонууд, студентнэрэй хэхэ ажал тухай тобшохоноор тайлбарилаад, практикада хабаадагшадые һургуулинуудаар хубаарилаа.

Хамта дээрээ зуугаад студент ород хэлэ, литературaар, гуша гаран студент түүхээр практикада гараха байна. Гансал буряад хэлэ бэшэгэй таһагай арба гаран студент Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулида практика гараха болоо.

Мүнөө үедэ студентнэр һургуулинуудтаа таранхай, хэшээлнүүдые үгэжэ эхилээ. Залуу нүхэдтөө али болохо амжалта хүсэнэбди. Энэ практика саашанхи ажал хүдэлмэриинь урагшатай һайн эхин болог лэ!

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
багшанарай институдай студент.

«Амур» УРАГШАГҮЙДӨӨ

Манай Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда Благовещенскын «Амур» команда түрүү һуури эзэлжэ, нүгөөдэ зононууд сооһоо эрхимлэһэн командануудтай РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха эрхэ олоо һэн.

Нүгөөдэ зонын футболистнууд гэхэдэ — Кемеровэй «Кузбасс», Липецкиин «Металлург», Саратовай «Сокол», Грозный «Терек», Ригын «Даугава» командануyд болоно. Эдэнэрэй хоорондо Сочи хотодо үнгэргэгдэһэн наадaнай дүн хаража үзэхэдэ, хоёр командын футболистнууд эрхимээр наадажа, ерэхэ жэлдэ «А» классай нэгэдэхи бүлэгэй футболистнуудтай наадаха эрхэ олобо. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Кемеровэй «Кузбасс», Липецкиин «Металлург» командануyд болоно. Тиин «Кузбасс» найман, «Металлург» долоон очкотой боложо, мүрысөөнэй таблицада түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн байна. Гурбадахи һуури эзэлһэн «Даугава» команда зургаан очкотой. Мүн «Амур», «Сокол», «Терек» командануyд тус тустаа 3—3 очкотойгоор, ерэхэ жэлэй мүрысөөнүүдтэ өөрынгөө зонын футболистнуудтай наадаха болонхой.

Мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлһэн Ригын «Даугава» команда «А» классай нэгэдэхи бүлэгтэ орохын тула үшөө дахин наадаха болоһон байгаа. Эдэнэр Симферополь хотодо ноябриин 22, 25-най үдэрнүүдтэ Украинын чемпион — Ивано-Франковск хотын «Спартак» командатай наадаһан байна. Эдэнэр хоёр удаа хоорондоо наадахадаа, нэгэндэнь «Даугава» 0:1 тоотойгоор шүүбэшье, хоёрдохи уулзалгадаа эдэнэртээ 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшоо. Тиигэжэ «Спартак» бүлгэмэй командын футболистнууд ерэхэ жэлдэ нэгэдэхи бүлэгтэ ороxo болонхой.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Композитор М. П. Фроловой түрэһөөр 80 наһанай ойдо

БУРЯАД ОПЕРЫН ЭХИ ТАБИГША

...ТЕАТРАЛЬНА сезоной эхин. Буряадай оперо ба баледэй театрта сугларһан харагшад бүгэдөөрэн хүхюутэй. Дирижёр хоёр гараа аргаахан үргөөд, шубуунай далидал һэбиһэ хүдэлгэхэтэйнь сасуу хүгжэмэй аялга ханхинан зэдэлбэ. Харагшадшье анирагүй шагнаха юм. Энэ хадаа элитэ совет композитор М. П. Фроловой «Энхэ-Булад баатар» гэжэ опероһоо оролто (увертюра) зэдэлнэ гээшэ. Үльгэрэй баатар өөрөө дуулана ха юм.

Мэдээжэ опероор сезоноо нээһэниинь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, буряад хүгжэмэй хүгжэлтэдэ энэ зохёол эхи табижа үгэһэн шуу. Тиимэһээ бидэнэй омогорхол болоно гээшэ.

Буряад оперын классик, «Энхэ-Булад баатарай» автор, элитэ совет композитор, пианист, багша, хүгжэмшэ, ниитын ажал ябуулагша Маркиан Петрович Фролов (1899—1944 онууд) композитор Р. М. Глиэрэй шаби байжа, классическа ород хүгжэмэй ёһо гуримые өөрынгөө творчестводо халан абажа, олон үндэһэ яһатанай хүгжэмөөр һонирходог байгаа. Башкир, яхад, буряад арадуудай хүгжэмэй фольклор шэнжэлжэ, Скрябинай хүгжэмтэ зохёолнуудай нүлөөнһөө сүлөөржэ, онсо өөрын маягтай зохёол найруулжа захалһан түүхэтэй. Ураалай фольклор шэнжэлһэнэй ашаар «Буурал Ураал» гэжэ симфоническа зураг, «Ураал тухай поэмэ» гэжэ оратори бэшэһэн байна. Һүүлээрнь буряад арадай хүгжэм зугаа наринаар шэнжэлжэ, «Энхэ-Булад баатар» гэжэ оперо найруулжа, буряад хүгжэмэй хүгжэлтэдэ эхи табиһан юм.

Буряад хүгжэмтэй үшөө гушаад онуудта, Свердловско консерваторидо багшалжа байхадаа танилсаһан байна. Манай буряад композиторнууд Д. Аюшеев, Б. Ямпилов гэгшэд М. П. Фроловой шабинар байжа, хүгжэм зохёохо бэлиг шадабаридань һураһан юм. «Маркиан Петрович Фролов хурса, шанга багша байһан юм. Шабинартаа эсэгэ мэтээр хандажа, оюун бэлигыень зүб шэглэлтэйгээр хүгжөөн һалбаруулхые оролдогшо бэлэй» гэжэ Бау Базарович Ямпиловай дурсан хөөрэдэгые һанадагби.

Хэнэйшье мэдэһээр, буряад хүгжэмшэдые һургаха хэрэгтэ М. П. Фролов сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэһэн байна бшуу.

Буряад хүгжэм мэдэхэ байһанһаа оперо бэшэхые зүбшөөһэн юм. Богони болзорто оперо бэшэгдээд, Улаан-Үдэдэ табигдажа, искусствада дуратайшуулые нилээд баясуулһан. 1940 оной октябрь һарада Москвада болоһон буряад искусствын нэгэдэхи декадын үедэ табигдажа, магтаал һайшаалда хүртэһэн алдартай. Буряад хүгжэмэй хүгжэлтэдэ габьяатай байһанай түлөө М. П. Фролов Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа бэлэй.

Опероёо бэшэжэ байхадаа буряад хүгжэмэй фольклор тон наринаар шудалһан, арадай дуунуудые дэбтэртээ бэшэжэ абаһан байха юм. Арадай дуунуудые оперодо хэрэглэхэһээ гадна, онсо өөрын маягтай аялгануудые хабсаран оруулһан байна. Оперыемни хүн зон ойлгохогүй гэжэ тэрэ айгаагүй: энэ зохёолынь тон ойлгосотой, хүнэй сэдьхэлдэ ургы сэсэг бадаруулмаар зэдэлэн ханхинажа, уданшьегүй орон дотор суурхаа һэн. М. П. Фроловой дүй дүршэлые олон хүгжэмшэд халан абажа, аялга дуунуудые хэрэглэхые оролдоһон байха. Драматическа зүрилдөөнэй, национальна маяг шэнжын, аялга дуунай талаар энэ оперо онсо шалгаржа, СССР-эй арадуудай эгээл эрхим һайн оперно зохёолнуудай тоодо ороxo ёһоороо оролсоод, ходо амжалтатайгаар табигдажа байдаг.

Гадна буряад ба монгол арадай дуунуудые шудалжа, «Арадуудай хани барисаан» гэжэ симфоническа увертюра бэшэһэн юм.

Элитэ совет композитор М. П. Фроловой нэрэ буряад хүгжэмэй түүхэдэ онсо һуури эзэлнэ. Композиторай түрэһөөр ная наһанай ойе манай республикын олониитэ тэмдэглэжэ байхадаа, тэрэнэй гайхамшагта зохёолой — «Энхэ-Булад баатар» гэжэ оперын Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрай репертуарта бүхөөр ороһые омогорхон мэдэрнэ бшуу.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

Аймагай газетэнүүд мэдээсэнэ

Техникэ заһабарилгын мастернууд

«Родина» колхозой механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын бусад техникэ хурдан түргэнөөр заһабарилжа байна гээд Мухар-Шэбэрэй аймагай **«Ленинэй зам»** газетэ мэдээсэнэ. Заһабарилгын хүдэлмэридэ үдэр бүри 19—20 хүн хабаадана.

Залуу механизаторнууд В. И. Колобков, В. Н. Яньков, С. Д. Иванов, В. Ф. Варфоломеев, В. А. Хананов болон бусад техникэ заһабарилга дээрэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тэдэнэрэй олонхинь комсомолшууд юм. Дурсагдаһан залуу механизаторнуудай хүсөөр 5 трактор заһабарилагдажа, бэлэн болгогдоод байна.

Энэ колхозой механизаторнууд анзаһа, сеялкэ, борной баһал заһабарилжа байнхай. Заһабарилгын хүдэлмэриие механик Г. Д. Ушаков хүтэлбэрилнэ.

Һонирхолтой уулзалга

Энэ үдэр Инзагатын дунда һургуулиин һурагшад хэзээ хэзээнэйхиһээ хүхюутэй, баяртайнууд байба. Ушарынь юуб гэбэл, колхозой түрүү хүнүүд, ажалай ветерануyд һурагшадтай уулзаха ёһотой байгаа гээд **«Зэдын үнэн»** газетэ бэшэнэ.

Нютагай эдиршүүлтэй уулзахаяа республикын суута хонишон, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой Г. Г. Цыремпилова, колхозой түрүүлэгшээр удаан саг соо ажаллаһан Б. Л. Мурхонов, ажалай түрүүшүүл ерээ. Тэдэнэр өөһэдынгөө хэжэ ябаһан ажал хэрэг тухай, нютагайнгаа түхэл шарайн яажа хубилһан тухай үхибүүдтэ тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Тэдэнэй хөөрөөе һурагшад ехэтэ һонирхон шагнаһан байна.

Удаань һургуулиин шабинар һуралсалдаа туйлаһан амжалта, ажал хэрэг, саашанхи һанал бодол тухайгаа аха нүхэдтөө элидхээ. Тиихэдэ тэдэнэр айлшадтаа дурасхаалай бэшэгтэй номуудые бэлэглэһэн байна.

Уулзалгын түгэсхэлдэ һургуулиин уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэд айлшадтаа һонирхолтой концерт харуулба.

„Зөөлэн алтанай“ урасхал

«Забайкальский» гэжэ аң үсхэбэрилдэг совхозой ажалшад хэдэн үдэрэй туршада «зөөлэн алтаяа хуряажа» байна. Һаяын үдэрнүүдтэ үнэгэнэй 2.500 арһан Эрхүүгэй баазада эльгээгдэбэ. Тиихэдэ 60 мянган норко «үүсэлэгдэжэ», арһаниинь бэлэн болгогдоод байна. Ангай арһа гүрэндэ тушааха хүдэлмэри декабриин 20 болотор дүүргэгдэхээр түсэблэгдэнхэй.

Норконуудые үүсхэбэрилдэг О. Н. Фёдоровагай, үнэгэшэдэй А. А. Кушнарёвагай хүтэлбэрилдэг бригаданууд урдынхидаа адли һайн дүнгүүдтэй ажаллажа гараа. Тус бригаданууд һара бүридэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Энээн тухай Улаан-Үдын аймагай **«Коммунизмын туяа»** газетэ мэдээсэнэ.

Түрүү цех

ССР Союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой машинно-тракторна мастерскойн механическа цехэй коллектив урагшатай һайнаар хүдэлжэ байна. Үнгэрөөшэ һара соо трактор болон бусад техникэ заһабарилха түсэбөө цехэй хүдэлмэришэд 133 процент дүүргэбэ. Совхозой дирекциин, парткомой, профсоюзай рабочкомой шиидхэбэриин ёһоор тус цехэй коллективтэ мүнтэн шан барюулагдаба.

Механическа цехэй хүдэлмэришэд Михаил Пермяков, Нина Бертунова, Любовь Смирнова, Анатолий Буянов гэгшэд үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ гээд аймагай **«Байгалай галнууд»** газетэ мэдээсэнэ.

Кинематографиин отличник

Кульск тосхондо киномеханигаар Алексей, Наталья Ситниковтэн 12 жэл соо таһалгаряагүй хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа эдэ хоёр нүхэд ажал хүдэлмэриеэ эрхимээр мэдэдэг боложо, улад зондо кино харуулха талаар баян дүршэлтэй боложо шадаа гээд Хориин аймагай **«Шэнэ Үдэ»** газетэдэ бэшэгдэнэ.

Тэдэнэй хүдэлдэг «КН-14» түхэлэй киноаппаратура 1967 онһоо ямаршье заһабаригүй ашаглагдажа байһаар. Аппаратурынгаа ямар нэгэн частиин һандараа һаань, тэрэ дарыдань заһабарилдаг юм. Нэгэдэхи категориин киномеханик, СССР-эй кинематографиин отличник Алексей Александрович, Наталья Сергеевна хоёр энэ жэл соо олзо оруулха түсэбөө октябрь һарада дүүргээд, мүнөө ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

Үхибүүдэй зурагуудай выставкэ

Үхибүүд бүри багаһаань зураг зураха дуратай байдаг. Тэрэниие нь түрэлхид, аха нүхэд ехэтэ дэмжэдэг, һайшаадаг гээшэ. Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдкомой профсоюзай месткомой гэшүүд хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө үхибүүдэй зурагуудай выставкэ эмхидхэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа гээд эндэхи **«Ажалай туг»** газетэ мэдээсэнэ.

Выставкэдэ 5—9 наһатай үхибүүд хабаадалсаа. Тэдэнэй зурагууд олон ондоо темэтэй байжа, түрэлхид болон харагшадай анхарал ехэтэ татаба. Саша Осипов, Игорь Хабалов, Женя Колодин, Лена Голубева, Чингиз Дамдинов, Женя Шелкунов гэгшэдэй зурагууд эрхимээр сэгнэгдэжэ, авторнуудынь үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэбэ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

БРЮССЕЛЬ

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной аша туһада

ТАСС

Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо тогтоохын түлөө уласхоорондын комитедэй сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Европын 22 ороной үргэн олониитын түлөөлэгшэд, тэдэнэй дунда комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков толгойлогшотой Европодо аюулгүй байдал хангахын түлөө совет комитедэй делегаци декабриин 1-һээ 3 хүрэтэр Брюссельдэ болоһон сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна.

«Брюссельдэ болоһон Ассамблейһээ хойшонхи үе соо Европо түбидэ уласхоорондын түгшүүрил нилээд һуларһан байна гэжэ сессидэ хабаадагшад сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ» гээд комитедэй хүдэлмэриин эсэстэ абтаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. «СССР ба ФРГ-гэй хоорондын, Польшо ба ФРГ-гэй хоорондын договорнуудай баталагдан абталга, ГДР ба ФРГ-гэй хоорондын харилсаанай үндэһэн тухай һаяхан гар табигдаһан договор, ГДР-ые ЮНЕСКО-гой гэшүүнээр абалга, Германиин хоёр гүрэниие ООН-до абаха тухай үгэеэ ойлголсолго энэ түгшүүрилые һуларуулгада ехэ нүлөө үзүүлээ», — гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ талаар ноябриин 22-то Хельсинкидэ эхилһэн суглаае сессидэ хабаадагшад амаршалһан байна. «Энэ зүблөөнэй 1973 оной түрүүшын хахадта зарлагдаа һаань, таарамжатай байгаа» гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Байгша оной июнь һарада Брюссельдэ болоһон Ассамблей дээрэ гүрэнүүдэй хоорондохи амгалан тайбан, хани хүршэ ёһоной харилсаанай ёһо гуримууд, сессидэ хабаадагшадай һанамжын ёһоор, Европын бүхы оронуудай хоорондын харилсаанай жама ёһо болохо зэргэтэй.

Политическэ, экономическа ба научна харилсаа холбооной талаар, соёл культурын харилсаа холбооной талаар комиссинууд сесси дээрэ байгуулагдаба. Тусхай шэглэлтэй хоёр бүлэг — профсоюзай хүдэлөөнэй түлөөлэгшэдэй бүлэг, шажан мүргэлтэнэй түлөөлэгшэдэй бүлэг — байгуулха тухай шиидхэбэри мүн лэ абтаба.

Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо тогтоохын түлөө уласхоорондын комитедэй ээлжээтэ сесси 1973 оной хабар үнгэргэгдэхэ юм.

ПАРИЖ

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ Урда Вьетнамай бүхы нютагуудта боложо байһан байлдаануудай үеэр Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд удаа дараалан амжалта илалтануудые туйлаба.

Демилитаризованно зоноһоо урдуур, Куангчи хото шадар болоһон тулалдаанда патриоduуд илангаяа эдэбхитэйгээр тэмсэһэн байна. Куангчи провинциин сүлөөлэгдэһэн районуудые гартаа абахын тула дахуулнуудай армиин сэрэгүүдэй хэһэн тэмсэлые дэмжэжэ, американ авиаци тэдэнэй дунда «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд эндэхи нютагуудые гурбадахи үдэрөө зэрлиг бүдүүлигээр бомбодобо.

Түбэй хада гүбээлиг газарта Контум хотоһоо баруун урдуур 15 километрэй газарта шэбээлһэн сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд добтолжо, ехэ гээлтэ хоролтодо оруулһан байна.

Плейку хотоһоо зүүн-хойгуур, урдуур эшээлһэн сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдые патриодууд ракетээр һамна буудаба.

Сайгон хотоһоо зүүн-хойгуур 24 километртэ байдаг Бьенхоа гэжэ сэрэгэй баазые патриодууд ракетээр буудажа, дайсанай олон солдадуудые хүлһөөнь буулгаһан, ехэ техникыень һандааһан байха юм.

Декабриин 1-дэ патриодууд энэ баазые буудахадаа, сайгон сэрэгүүдэй табан бомбардировщик, 1 вертолёт үгы хэһэн байна.

Сайгон шадар мүн лэ шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Энэ хотые Меконг мүрэнэй адагтахи нютагуудтай холбодог 4-дэхи харгы шадар шэбээлэн хороһон дайсанай бэхилэлгэнүүдтэ Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд добтолһон байна. Эндэ болоһон байлдаануудай үеэр дайсанай олон солдадууд хүлһөө буулгагдаа, шархатаа.

Сайгонһоо баруун-урдуур 120 километртэ байдаг Читаг хотодо татагдаһан сайгон сэрэгүүдэй бэхилэлгые артиллереэр буудаба.

Сайгон хотоһоо баруун-хойгуур 40 километртэ байдаг Бенкадай райондо эшээлһэн сайгон сэрэгүүдэй ба Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүдэй хоорондо байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

ХАНОЙ. (ТАСС). «Сүлөөлэлгэ» гэдэг хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ноябриин 12-һоо 25 хүрэтэр Урда Вьетнамай түбэй хубида болоһон байлдаануудай үедэ патриодууд дайсанай 410 солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаһан, 4 бронеавтомобиль һандааһан, 2 вертолёт буудажа унагааһан, ехэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые булаан абаһан байна.

ХАНОЙ. (ТАСС). Декабриин 2-то Куангбинь провинциин ба Виньлинь зонын хүн зоноор олон районуудые американ авиаци, тэдэнэй дунда стратегическэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд хархис муухайгаар бомбодобо. Тханьхоа, Нгеан, Хитинь провинцинуудта США-гай тактическа авиациин самолёдууд добтолһон байна.

Вьетнамай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлгэ хэхэдээ, США-гай эдэ гэмтэ ябуулгануудые эрид буруушааба.

ХАНОЙ. (ТАСС). Декабриин 2-то Тханьхоа провинцида добтолһон американ хоёр самолёдые Вьетнамай Арадай Армиин зенитчигүүд буудажа унагааба. Декабриин 1-дэ ДРВ-гэй Куангбинь провинцида болоһон байлдаанай үеэр патриодууд дайсанай «Ф-4» түхэлэй истребитель - бомбардировщик буудажа унагаагаа гэжэ ВИА агентство мэдээсэнэ..

ПАРИЖ

Г. Киссинджер Париж ерэбэ

ТАСС

Национальна аюулгүй байдал сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджер Париж ерэбэ. Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадалсажа байһан ДРВ-гэй делегациин тусхай советник Ле Дык Тхотой нюуса уулзалгада тэрэ хабаадалсаха байна.

Индохитадта үргэлжэлжэ байгаа США-гай дайшалхы хорото ябуулгануудта эсэргүү демонстраци болон митингнүүд Америкын Холбоото Штадуудай олохон городуудта боложо байнхай. Хэдэн арбаад мянган Америкын арад зон Вьетнамдахи дайн байлдаануудые болюулжа, эб найрамдал тогтоохо тухай хэлсээ баталхые эрилтэ табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нью-Йоркын үйлсэдэ болоһон дайнда эсэргүү митинг.

ТАСС-ай фотохронико.

ДАКАЮ

СЕНЕГАЛ—СОВЕТ КОММЮНИКЕ

ТАСС

Эб найрамдал хамгаалха совет комитет ба Эб найрамдалай сенегальска комитет Индохитадтахи дайе дары түргөөр болюулхын түлөө шууд сэхээр тэмсэнэ. Энэ районой арадуудай аша туһада эндэ тохёолдоһон хёмороое заһаруулхын түлэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Эб найрамдал хамгаалха Совет комитедэй президиумэй гэшүүн Миргияс Заидов түрүүтэй Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй делегациин Сенегалда аяншалһан тухай сенегал-совет хамтын коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой тогтоолдо үндэһэлэн, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые политическэ аргаар гуримшуулха, амгалан байдал һэргээхэ талаар бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхые хоёр тала дурадхана гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

ХОРСТ ГРЮНЕРТ— ГДР-һээ ООН-ой ДЭРГЭДЭ САГ ҮРГЭЛЖЭ БАйДАГ АЖАГЛАГША

ТАСС

Германиин Демократическа Республикаһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг ажаглагша Хорст Грюнерт Нью-Йорк ерэбэ.

ГДР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг ажаглагшые бии болголго ГДР-ые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин бүрин эрхэтэ гэшүүнээр дары түргөөр абалгада нүлөөлхэ байна гэжэ Грюнерт аэропортдо тобшохон мэдүүлгэ хэхэдээ найдажа байһанаа мэдүүлээ.

ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг ажаглагшын ёһо дүрим ГДР-тэ олгохо тухай шиидхэбэриие ООН-ой Генеральна секретарь һайшааһан байна. Һаяхан ГДР ЮНЕСКО-гой гэшүүндэ орожо, ООН-ой Женевэдэхи Европын штаб-квартирын дэргэдэ ажаглагшын ёһо дүрим мүн лэ абаа һэн. Тиигэжэ уласхоорондын эмхинүүдтэ ГДР-ые газаашалан харшалалгада эсэс табигдаа.

Элдэб һонин

ИНДИИН ШЭНЭ ТУЙЛАЛТАНУУД

Инди 1970—1971 ... 23,2 миллион тонно шэниисэ хуряажа абаһан байна. Иимэ ургаса һүүлэй арбан жэлэй туршада тус орон дотор оройдоол дүрбэ удаа абтаһан юм. Үнгэрһэн ... жэл соо шэниисын талмай эндэ 9.700 мянган гектарһаа 18 миллион гектаарта хүргэгдөө. Ургасань дунда зэргээр гектарай 663-һаа 1.2... килограмм... хүргэгдэһэн байна.

***

Хибэс (ковёр) нэхэлгэ Индиин гар үйлэдбэрнии эгээл хүгжэжэ байгаа һалбари юм. Эндэ ниитэ дээрээ жэл соо 140 миллион рупиин сэнтэй гараар нэхэгдэһэн ноохой хибэс гаргадаг. Тэрэнэй ... гээ 90 процент шахууе гадаадада худалдана.

***

Индиин гэр байра барилгын, ниитын хүдэлмэриин хото городуудые хүгжөөлгын министерствын эмхидхэһэн хүдэлмэришэдэй тусхай бүлэг городуудта һуурижалтай табан хүнтэй айл бүхэн хубиингаа мэдэлдэ 50 мянган рупиин сэнтэй хүдэлхэгүй эдлэл хэрэгсэлнүүдтэй байха гэһэн хэмжээ (лимит) тогтоохые дурадхаба. ... табаһаа дээшэ хүнтэй айлай нэмэлтэ хүн бүридэ үшөө ... мянган рупиин сэнтэй ... дээшэлүүлэгдэжэ болохо.

Гэбэшье нэгэ айлай ... сын байра барилгань ... мянган рупиһаа хэтэрхэ ёһогүй. Энэ хэмжээнһээ үлүү гараашань гүрэнэй ... худалдагдаха.

***

Инди өөрын үйлэдбэрэй эд бараае Азиин 27 ... до худалдадаг юм. Эдэ ... нуудта Индиин худалдаа... зүйлнүүдэй ниитэ үнэ ... 1969—70 ондо 529 миллион рупи байһанаа 1970—71 ондо 591 миллион рупи... хүргэгдөө. Гэбэшье Инди ... рим оронуудтай худалдаа наймаа багаар хэнэ. Жэшээ хэдэ, 1970—1971 ондо ... диин экспорт Индонезидэ — 4,1 миллион, Таиландда — 5,71, Филиппиндэ — 1,86, Шэнэ Зеландида — 5,97 миллион рупи болоһон байна юм.

(«Азия и Африка сегодня» гэжэ журналһаа).

КИТ ЭРЬЕ ДЭЭРЭ ГАРАШОО

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРЭ (ТАСС). Ехээр ... хатаһан кит загаһан Рио-де-Жанейрэ хото шадар уһанһаа һүрэжэ гарашоо. Уһанда тамарагша мүн пляж дээрэ байһан ... нүүд ухаа мэдээ табилдан хүрэжэ хөөрсэг болошобо. Эндэ эрье шадар имэрхүү ушар хаа-яа болодог. Оролдолго хэдышье гаргагдаа һаа, ... тан томо загаһанай ами абаржа шададаагүй.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон...

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-..., сельского хозяйства—64-..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-..., советского строительства ..., быта — 69-58, культуры ..., школ — 60-21, писем и ра..., селькоров — 67-81, ..., машин — 34-05, общественная приёмная — 56-62, ..., шинное бюро — 57-63, ..., толаборатория — 33-61.

ЭНХИР КРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.00—«Учкум» — телеочерк. 18.30—багашуулда зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 19.30—телепанорама. 19.50 — «Факел» — залуушуулай программа. 20.40—«ВДНХ-да хабаадагшад хөөрэнэд». 21.10 —буряад хэлэн дээрэ дамжуулга. 21.40 — «Түрэлхид, таанадтаа» гэһэн дамжуулга. 22.00—«Город под липами»— уран һайханай фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Температура 18—23, хойто аймагуудта 23—28, Байгал шадар 13—18, Улаан-Үдэдэ 29—31, үдэртөө 20—22 градус хүйтэн байха.

 ● Типография управления поделам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР   Н-01591.   Заказ № 1397.